

12 Tuloslaskelma

- (1) Vakuutusyhtiölain (VYL) 8 luvussa säädetään vakuutusyhtiön omasta pääomasta, tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja konsernista.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia velvoittavia määräyksiä perustuu VYL 8 luvun 29 §:ään.
- (3) VYL 8 lukua ja siihen sisältyviä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia sovelletaan
 - työeläkevakuutusyhtiöihin sen mukaan, mitä TVYL 1 §:ssä säädetään
 - vakuutusyhdistyksiin sen mukaan, mitä VakYhdL 10 luvun 1 §:ssä säädetään
 - kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa oleviin ulkomaisiin sivuliikkeisiin sen mukaan, mitä UVYL 40 §:n 3 momentissa säädetään ja
 - lailla perustettuihin eläkelaitoksiin sen mukaan mitä merimieseläkelain 196 §:ssä ja maatalousyrittäjän eläkelain 126 §:ssä säädetään.

12.1 Tuloslaskelman kaava

- (4) Tuloslaskelma laaditaan STMtpA:n tuloslaskelmakaavaa noudattaen.
- (5) Pääsääntöisesti vahinkovakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen ja vahinkovakuutusta harjoittavan sivuliikkeen tuloslaskelmaan kuuluvat osat I ja IV.
- (6) Yksinomaan jälleenvakuutustoimintaa (vahinko- ja/tai henkijälleenvakuutustoimintaa) harjoittavat yhtiöt ja sivuliikkeet käyttävät vahinkovakuutusyhtiön kaavaa kaikessa vakuutusliikkeessään.
- (7) Henkivakuutusyhtiön ja henkivakuutusta harjoittavan sivuliikkeen tuloslaskelmaan kuuluvat osat II ja IV. Harjoitettaessa yksinomaan henkivakuutustoimintaa sijoitustoiminnan tuotot ja kulut esitetään henkivakuutuksen vakuutusteknisessä laskelmassa. Henkivakuutusyhtiön tai sivuliikkeen tuloslaskelmaan kuuluvat osat I, II ja IV, jos yhtiö tai sivuliike harjoittaa henkivakuutuksen ja sen jälleenvakuutuksen ohella merkittävässä määrin vahinkovakuutusluokkaan 1 ja 2 kuuluvaa tapaturma- ja sairausvakuutusta ja näiden jälleenvakuutusta. Tällöin vahinkovakuutuksen ensivakuutus ja jälleenvakuutus merkitään laskelmaan I ja henkivakuutuksen ensivakuutus ja jälleenvakuutus laskelmaan II.
- (8) Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan yhtiön (työeläkevakuutusyhtiö) tuloslaskelmaan kuuluvat osat III ja IV. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittava yhtiö esittää sijoitustoiminnan tuotot ja kulut lakisääteisen eläkevakuutuksen vakuutusteknisessä laskelmassa.
- (9) Konsernituloslaskelmaan voi konsernin rakenteesta riippuen kuulua osat I – IV.

MÄÄRÄYS (kohdat 10-12)

- (10) Annettaessa STMtpA:n mukaista tuloslaskelman kaavaa yksityiskohtaisempia tietoja, voidaan joko käyttää tilinpäätöksen liitetietoja tai lisätä kaavaan nimikkeitä. Jos kaavan nimikkeitä lisätään, pääryhmien nimikkeitä ei saa muuttaa, pääryhmiä ei saa jakaa, eriä ei saa siirtää pääryhmästä toiseen eikä esitysjärjestystä saa muuttaa.
- (11) Mikäli yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edelliseltä tilikaudelta, nimike on jätettävä pois tuloslaskelmasta.
- (12) Tuloslaskelmassa varustetaan tulosta heikentävät erät ja negatiiviset erotukset miinusmerkillä (-).

I Vakuutustekninen laskelma - Vahinkovakuutus¹

Vakuutusmaksutuotot

Vakuutusmaksutulo	_____		
Jälleenvakuuttajien osuus	_____	_____	
Vakuutusmaksuvastuun muutos	_____		
Jälleenvakuuttajien osuus	_____	_____	_____
Osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta ²			_____
Muut vakuutustekniset tuotot ³			_____
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	_____		
Jälleenvakuuttajien osuus	_____	_____	
Korvausvastuun muutos	_____		
Jälleenvakuuttajien osuus	_____	_____	_____

Liikekulut⁴

Muut vakuutustekniset kulut ³			_____
Vakuutustekninen kate/tulos ennen tasoitusmäärän muutosta ⁵			_____
Tasoitusmäärän muutos			_____
Vakuutustekninen kate/tulos ⁵			_____

1 Laskelman numeroa I, II, III ja IV ei sisällytetä kaavaan. Vahinkovakuutus/henkivakuutus/lakisääteinen eläkevakuutus –termin voi jättää pois, jos vakuutusteknisiä laskelmia on vain yksi.

2 Osuus merkitään vain jos henkivakuutusyhtiö tai henkivakuutusta harjoittava sivuliike harjoittaa merkittävässä määrin myös vahinkovakuutusta.

3 Kohtaan merkitään omalla vastuulla oleva osuus eli jälleenvakuuttajien osuudella vähennettynä.

4 Kohtaan merkitään menonsiirroilla ja menevän jälleenvakuutuksen palkkioilla vähennetty nettomäärä.

5 Kohtaan merkitään vakuutustekninen kate, jos sijoitustoiminnan tuottoja ei esitetä vakuutusteknisessä laskelmassa.

II Vakuutustekninen laskelma - Henkivakuutus¹

Vakuutusmaksutulo			
Vakuutusmaksutulo	_____		
Jälleenvakuuttajien osuus	_____	_____	
Sijoitustoiminnan tuotot			_____
Osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta ⁶			_____
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut ^{7,8}			_____
Muut vakuutustekniset tuotot ³			_____
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	_____		
Jälleenvakuuttajien osuus	_____	_____	
Korvausvastuun muutos	_____		
Jälleenvakuuttajien osuus	_____	_____	_____
Vakuutusmaksuvastuun muutos			
Vakuutusmaksuvastuun muutos		_____	
Jälleenvakuuttajien osuus		_____	_____
Liikekulut ⁴			_____
Sijoitustoiminnan kulut			_____
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut ^{7,9}			_____
Muut vakuutustekniset kulut ³			_____
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto ²			_____
<i>Vakuutustekninen tulos/kate⁵</i>			_____

III Vakuutustekninen laskelma - Lakisääteinen eläkevakuutus¹

Vakuutusmaksutulo ³			
Sijoitustoiminnan tuotot			_____
Osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta ⁶			_____
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut ^{7,8}			_____
Muut vakuutustekniset tuotot ³			_____
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset ³	_____		
Korvausvastuun muutos ³	_____	_____	
Vakuutusmaksuvastuun muutos ³			_____
Liikekulut ⁴			_____
Sijoitustoiminnan kulut			_____
Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut ^{7,9}			_____
Muut vakuutustekniset kulut ³			_____
<i>Vakuutustekninen tulos/kate⁵</i>			_____

6 Kohtaa sovelletaan konsernituloslaskelmassa.

7 Mikäli sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon.

8 Erään merkitään myös sijoitusten arvonnousut. Arvonnousut voidaan esittää myös erillisenä eränä (KPA 1 luvun 9 §).

9 Erään merkitään myös sijoitusten arvonnousujen oikaisu.

IV Muu kuin vakuutustekninen laskelma¹

Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen tulos/kate ^{5,10}	_____	_____
Henkivakuutuksen vakuutustekninen tulos/kate ^{5,10}	_____	_____
Lakisääteinen eläkevakuutuksen tekninen tulos/kate ^{5,10}	_____	_____
Sijoitustoiminnan tuotot ^{6,11}	_____	_____
Sijoitusten realisoimattomat arvonnousut ^{6,11,7,8}	_____	_____
Sijoitustoiminnan kulut ^{6,11}	_____	_____
Sijoitusten realisoimattomat arvonalaskut ^{6,11,7,9}	_____	_____
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto ⁶	_____	_____
Muut tuotot		
Konsernireservin vähennys ^{6,12,13,14}	_____	_____
Muut	_____	_____
Muut kulut		
Konserniliikearvon poisto ^{6,12,13,14}	_____	_____
Liikearvon poisto ^{13,14}	_____	_____
Muut	_____	_____
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta) ^{6,15}	_____	_____
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta ¹⁶		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	_____	_____
Laskennalliset verot ^{6,17}	_____	_____
<i>Voitto (Tappio) varsinaisesta toiminnasta/</i>		
<i>Voitto (Tappio) ennen satunnaisia eriä¹⁸</i>	_____	_____
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	_____	_____
Satunnaiset kulut	_____	_____
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta) ^{6,15}	_____	_____
Tuloverot satunnaisista eristä ¹⁶	_____	_____
<i>Voitto (Tappio) satunnaisten erien jälkeen /</i>		
<i>Voitto (Tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja¹⁸</i>	_____	_____
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	_____	_____
Vapaaehtoisten varausten muutos	_____	_____
Tuloverot		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	_____	_____
Laskennalliset verot ^{6,17}	_____	_____
Muut välittömät verot	_____	_____
Vähemmistöosuudet ⁶	_____	_____

10 Erä merkitään vain, jos vakuutusteknisiä laskelmia on enemmän kuin yksi.

11 Kohtaa sovelletaan vahinkovakuutuksessa.

12 Konsernireservin vähennys ja konserniliikearvon poisto voidaan yhdistellä.

13 Erä voidaan yhdistellä eri toimintojen kuluihin.

14 Ei tarvitse eritellä, mikäli ei ole suuruudeltaan olennainen oikean ja riittävän kuvan antamisen kannalta.

15 Jos erän erityisluonne sitä vaatii, se merkitään kuitenkin joko sijoitustoiminnan tuottoihin/kuluihin tai satunnaisiin tuottoihin/kuluihin.

16 Erä voidaan yhdistellä kohtaan "Tuloverot".

17 Laskennalliset verot saadaan erityistä varovaisuutta noudattaen merkitä tilinpäätöksessä omana eränään tuloslaskelmaan (KPL 5 luvun 18 §).

18 Jos varsinaisen toiminnan tuloverot on esitetty erikseen, käytetään ensin mainittua nimikettä.

Antopäivä: 13.12.2012
Voimassa: 1.1.2013 lukien toistaiseksi

14/2012 Kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat määräykset ja ohjeet: Vakuutusyhtiöt, työeläkevakuutusyhtiöt, vakuutusyhdistykset, vakuutusomistusyhteisöt, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeet ja lailla perustetut eläkelaitokset
55 (137)

Tilikauden voitto (tappio)¹⁹

¹⁹ Erä on aina pakollinen. Erät Voitto (Tappio) varsinaisesta toiminnasta/Voitto (Tappio) ennen satunnaisia eriä ja Voitto (Tappio) satunnaisten erien jälkeen/ Voitto (Tappio) ennen tilinpäätössiirtoja voi jättää pois, jos näiden erien ja Tilikauden voitto (tappio) erän välisiin eriin ei tule merkintöjä.

12.2 Tuloslaskelman täyttäminen

12.2.1 Vakuutusmaksutuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 13-22)

Vakuutusmaksutulo

- (13) Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden vakuutusmaksutulo asiakasryhmä-, maksutapa- ja muilla vastaavilla alennuksilla sekä vakuutusmaksusaamisten luottotappioilla vähennettynä ja ilman maksuihin sisältynyttä vakuutusmaksuveroa ja muita julkisia maksuja.
- (14) Vakuutusmaksutulo sisältää vahinkovakuutuksen ja lakisääteisen eläkevakuutuksen maksut niiltä vakuutus sopimuksissa sovituilta vakuutuskausilta, jotka ovat alkaneet tilikauden aikana riippumatta siitä, onko maksut tilinpäätöstä tehtäessä maksettu, veloitettu tai ei. Vain perittävissä oleva maksu voidaan sisällyttää maksutuloon maksamattomana.
- (15) Vakuutusmaksutuloksi kirjataan myös vakuutusmaksut, jotka kohdistuvat vakuutus sopimuksissa sovittuihin, ennen tilinpäätöshetkeä alkaneisiin vakuutusmaksukausiin ja joita vastaava vakuutusturva on tilinpäätöshetkellä voimassa, kuitenkin siten, että saamiin liittyvä raukeaminen vähennetään kokemusperäisen arvion mukaisena.
- (16) Tilikauden aikana suoritettuja seuraavalla tilikaudella alkavan vakuutusmaksukauden vakuutusmaksuja ei lueta tilikauden vakuutusmaksutuloksi, vaan ne merkitään velkoihin ensi vakuutus-/jälleenvakuutustoiminnasta.
- (17) Vakuutusmaksutulo sisältää muun muassa:
- veloittamatta olevat vakuutusmaksut, silloin kun maksut voidaan laskea vasta vuoden lopussa
 - puolivuosi-, neljännesvuosi- tai kuukausieräisistä vakuutuksista veloittamatta olevat erät sekä vakuutuksenottajilta perittävät maksutapakorotukset; henkivakuutuksessa vain, mikäli niihin on saamisoikeus
 - kertamaksut
 - rinnakkaisvakuutuksessa vakuutusyhtiön tai -yhdistyksen osuus kokonaisvakuutusmaksuista
 - jälleenvakuutuksen- ja edelleenvakuutuksenottajilta saatavat jälleenvakuutusmaksut
 - portfoliosiirtomaksut
 - TyEL 163 § mukaisen laiminlyönnin ajalta peritty korotus.
- (18) Vakuutusmaksutulosta vähennetään muun muassa:
- luottotappiot vakuutusmaksusaamisista
 - jälleenvakuutuksen- ja edelleenvakuutuksenottajille hyvitetty portfoliosiirtomaksut
 - lakkautettujen vakuutusten maksunpalautukset

- vakuutusmaksuvero, lakisääteisten vahinkovakuutuslajien (tapaturmavakuutus, liikennevakuutus, potilasvakuutus ja ympäristövahinkovakuutus) jakojärjestelmämaksut ja luvussa 15.6 luetellut muut julkiset maksut.

(19) Luottotappio vakuutusmaksusaamisesta kirjataan vakuutusmaksutulon vähennykseksi, kun on käynyt todennäköiseksi, ettei vakuutusmaksusaamisesta ole odotettavissa maksusuoritusta. Mikäli luottotappio myöhemmin osoittautuu aiheettomaksi, tehdyn luottotappiokirjauksen palautus merkitään samaan tuloslaskelman erään.

(20) Edellä mainitulla tavalla kirjataan myös sekä TyEL:n että YEL:n luottotappiot.

Jälleenvakuuttajien osuus

(21) Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta sisältää kaikki ne maksetut ja maksettavat vakuutusmaksut, jotka liittyvät yhtiön jälleenvakuuttajien kanssa tekemiin jälleenvakuutussopimuksiin. Jälleenvakuuttajien vakuutusmaksutulo-osuudesta ei vähennetä palkkioita ja voitto-osuuksia.

Vakuutusmaksuvastuun muutos

(22) Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään tilikauden loppu- ja alkusuureiden erotuksena. Valuuttakurssierojen osuus muutoksesta voidaan esittää myös sijoitustoiminnan tuotoissa ja kuluissa.

12.2.2 Korvauskulut ja tasoitusmäärän muutos

MÄÄRÄYS (kohdat 23-405)

Maksetut korvaukset

- (23) Maksetuiksi korvauksiksi luetaan kaikki tilikautena maksetut korvaukset vahingon sattumisaikankohdasta riippumatta sekä jälleenvakuutuksen korvausvastuun vastaanottoa (+) ja luovutusta (-) koskevat portfoliosiiromaksut.
- (24) Tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukainen maksu Tapaturmavakuutuslaitosten Liitolle merkitään maksettuihin korvauksiin.
- (25) Maksettuihin korvauksiin luetaan maksut vakuutusten takaisinostoista.
- (26) Korvaustoiminnan hoitamisesta tilikauden aikana aiheutuvat liikemenot ja poistot sisällytetään vahinkovakuutuksen eri vakuutusluokkaryhmien sekä henkivakuutuksen vakuutuslajien maksettuihin korvauksiin luvun 12.2.11 mukaisesti.
- (27) Korvausselvittelyn yhteydessä haltuun otettu vahingoittunut omaisuus ja luotto- ja takausvakuutuksen vahingoista yhtiölle tai sivuliikkeille jääneet vastavakuudet, joita tilinpäätöshetkellä ei vielä ole realisoitu ja joita ei ole vähennetty korvausvastuusta, merkitään käyvästä arvosta kuitenkin enintään vastuun määrällisenä tilikauden maksettujen korvausten vähennykseksi ja taseen omaisuudeksi. Riidattomat regressisaamiset käsitellään vastaavalla tavalla.

- (28) Vahingoittunut omaisuus merkitään taseeseen aineellisiin hyödykkeisiin/tavaravarastoihin. Vastavakuuksien kattaman saamisen määrä ja riidattomat regressisaamiset merkitään muihin saamisiin.
- (29) Korvausselvittelyn yhteydessä haltuun otettu omaisuus, luotto- ja takausvakuutuksen vahingoista yhtiölle jääneet vastavakuudet tai vahinkoihin liittyvät riidattomat regressisaamiset voidaan vähentää myös korvausvastuusta.
- (30) Mikäli korvausselvittelyn yhteydessä haltuun otetusta omaisuudesta tai vastavakuuksina saadusta omaisuudesta aikanaan saatava myyntihinta poikkeaa kirjanpitoarvosta, merkitään koko erotus maksettujen korvausten tilille sinä vuonna, jolloin myynti tapahtuu tai käypä arvo muuttuu.
- (31) Maksettuihin korvauksiin ei sisällytetä lakisääteisten vahinkovakuutuslajien (tapaturmavakuutus, liikennevakuutus, potilasvakuutus ja ympäristövahinkovakuutus) jakojärjestelmäkorvauksia.
- (32) TyEL115 §:ssä, tapaturmavakuutuslain 60 a §:ssä ja liikennevakuutuslain 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut etuuskien ja korvausten viivästymisen johdosta maksettavat korotukset käsitellään sijoitustoiminnan korkokuluina.
- (33) Lakisääteisessä eläkevakuutuksessa korvaustoiminnan hoitokulut ja työkyvyttömyysriskin yn-ylläpitotoimintaan-hallintaan tähtäävän toiminnan hoitokulut (Työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneet yn-ylläpitotoiminnon hoitokulut) esitetään erikseen omina erinään maksetuissa korvauksissa, eikä niitä sisällytetä vakuutuslajikohtaisiin maksettuihin korvauksiin.
- ~~(34) Työeläkevakuutusyhtiössä voidaan maksettuihin korvauksiin lukea työkyvyttömyysriskin hallintaosalla katettavat työkyvyn ylläpitoon tähtäävästä toiminnasta aiheutuneet kulut. Tällaisia kuluja ovat työkyvyn ylläpitämiseen liittyvien koulutuspalvelujen suunnittelusta, tähän aiheeseen liittyvien koulutustilaisuuksien järjestämisestä sekä työeläkevakuutusyhtiön asiakasyritysten työkykyä ylläpitävän toiminnan käynnistämisestä, kehittämisestä ja tukemisestä johtuvat sekä muut vastaavantyyppiset kulut.~~
- ~~• koulutustilaisuuksien järjestämisestä aiheutuvia kuluja voivat olla koulutuspalkkiot, matkakulut, kirjoittajapalkkiot, tilavuokrat ja näihin rinnastettavat kulut sekä koulutukseen liittyvinä työkyvyn ylläpitämiseen liittyvästä tutkimuksesta aiheutuvat kulut.~~
 - ~~• työeläkevakuutusyhtiön henkilöstön palkkakustannuksia (henkilösivukuluineen) voidaan lukea mukaan näihin kuluihin vain siltä osin, kuin näiden henkilöiden työ kohdistuu työkyvyn ylläpitoon. Eläkkeiden ratkaisutoimintaan, mukaan lukien kuntoutuspäätösten valmistelu, liittyviä kuluja ei lasketa mukaan.~~
- ~~(37) Kuluihin luetaan myös TELA:n työkykyä tukevien hankkeiden kulut ja Vakuutuskuntoutus VKK ry:n vastaavat kulut.~~
- ~~(38) Työkyvyttömyysriskin hallintaosa on tarkoitettu vain työkykyä edistävään toimintaan. Harkittaessa, milloin kuluera luonteensa puolesta kuuluu tähän yhteyteen, voidaan kriteerinä pitää sitä, vähensikö työkyvyn ylläpitämiseen tähtäävä toiminta kyseessä olevan menoeran pois jäämistä.~~

~~(39)~~ Lakisääteisessä eläkevakuutuksessa yhtiöiden yhteisesti vastattavat korvaukset merkitään maksettuihin korvauksiin vastuunjakoon osallistuvien kesken tehdyllä tasoituksella ja tämän mahdollisella korolla korjattuina (vastuunjakokorvaukset).

~~(40)~~ Työttömyysvakuutusrahaston (TVR) erät sekä palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannusten jaon erät kirjataan omana eränään vastuunjakokorvauksiin.

(41)(34) Saatavat erät Eläke-Kansan konkurssipesältä ovat mukana vastuunjaon selvittelyssä ja sisältyvät vastuunjaon eriin. Katso luku 15.4 Lakisääteisen työeläkevakuutuksen vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset.

(42)(35) TyEL 46 §:n ja 102 §:n mukaiset lääkäripalkkiot, matkakustannukset ynnä muut kulut merkitään korvausmenoon rahastoituna eläkemenona ja otetaan huomioon tasoitusvakuutuksen laskennassa. Myös YEL:n, MYEL:n ja MEL:n osalta edellä mainitut kulut on kirjattava korvausmenoon.

(43)(36) Valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003 VEKL) mukaisista etuuksista aiheutuvat suoritukset merkitään tuloslaskelman korvauskuluihin. Korvauskuluihin merkitään myös VEKL:stä eläkelaitokselle aiheutuvien menojen ja kulujen peittämiseksi saatavat erät korkoineen. Saaminen/velka VEKL:stä kirjataan korkoineen siirtosaamiseen/-velkaan.

Korvausvastuun ja tasoitusmäärän muutos

(44)(37) Korvausvastuun muutos käsittää tunnettujen ja tuntemattomien vahinkotapahtumien korvausvastuun muutoksen ja henkivakuutuksessa sekä lakisääteisessä eläkevakuutuksessa myös korvausvastuuseen kuuluvan tasoitusmäärän muutoksen.

(45)(38) Muussa kuin lakisääteisessä eläkevakuutuksessa korvausvastuun muutokseen ja korvausvastuuseen sisällytetään maksamattomiin korvauksiin liittyvät korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kulut luvun 12.2.11 mukaisesti.

(46)(39) Korvausvastuun muutos ilmoitetaan tilikauden loppu- ja alkusuureiden erotuksen suuruisena. Valuuttakurssierojen osuus muutoksesta voidaan esittää myös sijoitustoiminnan tuotoissa ja kuluissa.

(47)(40) Vahinkovakuutuksen tuloslaskelmakaavassa tasoitusmäärän muutos esitetään omana eränään.

12.2.3 Rinnakkaisvakuutus, katastrofisopimukset, poolit

MÄÄRÄYS (kohdat 416-449)

(48)(41) Rinnakkaisvakuutuksessa kukin vakuutuksenantaja kirjaa osuutensa ensivakuutuksena. Näin siinäkin tapauksessa, että joku vakuutuksenantajista johtavana vakuutuksenantajana hoitaa vakuutussopimuksiin liittyvät käytännön toimet kaikkien vakuutuksenantajien puolesta, mutta vastaa tällöinkin juridisesti vakuutuksenottajalle vain vakuutussopimuksessa tarkoitetusta omasta osuudestaan.

(49)(42) Katastrofisopimusten piiriin kuuluvien vahinkojen korvauskuluksi vakuutuksenantaja kirjaa kokonaiskorvauksen vähennettynä sopimukseen osallistuneiden yhtiöiden suorittamilla

osuuksilla. Sopimusyhtiö kirjaa osuutensa kyseessä olevan ensivakuutusluokkaryhmän korvaukseksi.

~~(50)~~(43) Eri poolien osuus yhtiön vakuutusliikkeestä kirjataan jälleenvakuuttajien osuutena. Vastavasti eri pooleilta yhtiöille tuleva liike kirjataan vastaanotettuna jälleenvakuutuksena.

~~(54)~~(44) Työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolin liikkeen kirjaavat henkivakuutusyhtiöt rinnakkaisvakuutuksena. Myös muiden poolien hoitama ensivakuutusliike kirjataan rinnakkaisvakuutuksena pooliosuuksien suhteessa.

12.2.4 Sijoitustoiminnan tuotot

MÄÄRÄYS (kohdat ~~450~~-~~516~~)

~~(52)~~(45) Sijoitustoiminnan tuottoihin merkitään osinkotuotot, korkotuotot, saamisten ja arvopapereiden indeksikorotukset, sijoitusomaisuuden ja käyttöomaisuuden myyntivoitot, arvonalentumisten palautukset ja muut vastaavat sijoitustoiminnan tuotot.

~~(53)~~(46) Osinkotuottoja ovat osakkeista ja osuuksista saadut osingot, takuupääoman korot sekä muut voitto-osuudet. Osingot ja takuupääoman korko kirjataan pääsääntöisesti sille tilikaudelle, jona voitonjaosta on päätetty.

~~(54)~~(47) Korkotuottoihin merkitään kertyneet korot sijoituksista ja saamisista sekä luottovarausprovisiot, indeksikorotukset, viivästyneistä vakuutusmaksusuorituksista perityt korot, lakisäänteisten vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmän korot sekä vakuutusmaksuja pakkotäytäntöteitse perittäessä kertyneet viivästyskorot ja kertakaikkiset viivästyskorotukset.

~~(55)~~(48) Joukkovelkakirjalainan ja muun vastaavan raha- ja pääomamarkkinavälineen nimellisarvon ja hankintamenon erotus jaksotetaan korkotuottojen lisäykseksi tai vähennykseksi arvopaperin juoksuaikana (=hintaeron jaksottaminen).

~~(56)~~(49) Yhdistelmäinstrumentista voidaan kirjata tilikaudelle tuottoa, mikäli liikkeeseenlaskija tai muu osapuoli on alkuperäisissä lainaehdoissa tai muussa kirjallisessa sopimuksessa sitoutunut maksamaan tuoton (taattu tuotto). Tuoton takaavan järjestelyn tulee olla liikkeeseenlaskijaa tai muuta osapuolta sitova siten, ettei sitä voida purkaa sopimusaikana.

~~(57)~~(50) Kiinteistösijoitusten tuottoja ovat vuokrat ja käyttökorvaukset, puun ja maa-ainesten myyntituotot ja kiinteistöosakkeista saadut osingot ynnä muut vastaavat kiinteistötuotot sekä korot lainasaamisista saman konsernin kiinteistöyhteisöiltä ja omistusyhteyskiinteistöyhteisöiltä.

~~(58)~~(51) Sijoitusten arvonalentumisten palautukset esitetään sijoitustoiminnan tuotoissa.

12.2.5 Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut ja arvonnousut ja arvonnousut ja arvonnousut

MÄÄRÄYS (kohdat ~~527~~-~~538~~)

~~(59)~~(52) Sijoitusten arvonnousut ja arvonnousutusten peruutukset esitetään tuloslaskelmassa kohdissa Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut ja Sijoitusten realisoitumattomat arvonnousut. Arvonnousut voidaan esittää myös erillisenä eränä (KPA 1 luku 9 §).

~~(60)~~(53) Sijoitusten realisoitumattomat positiiviset arvomuutokset merkitään tuloslaskelmassa Sijoitusten realisoitumattomiin arvonnousuihin ja sijoitusten realisoitumattomat negatiiviset arvomuutokset Sijoitusten realisoitumattomiin arvonalentumisiin, arvostettaessa sijoitukset käypään arvoon ja kirjattaessa arvon muutos tuloslaskelmaan.

12.2.6 Sijoitustoiminnan kulut

MÄÄRÄYS (kohdat ~~549~~-~~5964~~)

~~(64)~~(54) Sijoitustoiminnan kuluihin merkitään kiinteistösijoitusten kulut, korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut, sijoitusomaisuuden myyntitappiot, arvonalentumiset sekä sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet hoitomenot ja poistot.

~~(62)~~(55) Kiinteistösijoitusten kuluja ovat kiinteistöjen hoitokulut, kiinteistöosakkeiden hoito- ja pääomavastikkeet, luottotappiot vuokrasaamisista, kiinteistövero, metsänhoitomaksu ynnä muut välittömät kiinteistösijoitusten kulut sekä kiinteistösijoitusten hoitamisesta aiheutuvat liikemenot ja poistot luvun 12.2.11 mukaisesti.

~~(63)~~(56) Kuluja muista sijoituksista ovat luottotappiot korkosaamisista ynnä muut vastaavat sijoitustoiminnan kulut sekä muiden sijoitusten kuin kiinteistösijoitusten hoitamisesta aiheutuvat liikemenot ja poistot luvun 12.2.11 mukaisesti.

~~(64)~~(57) Korkokuluihin ja muihin vieraan pääoman kuluihin sisällytetään kaikista veloista kertyneet korot (mukaan lukien kiinteistösijoitusten korot sekä lakisääteisten vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmän korot) sekä muut vieraan pääoman kulut.

~~(65)~~(58) Korkokuluihin merkitään myös velkojen indeksikorotukset, korkolain ja liikennevakuutuslain 12 a §:n 5 momentin sekä liikennevakuutusasetuksen 4 a §:n mukaiset viivästyskorot ja työntekijän eläkelain 115 §:n mukaiset viivästyskorot, tapaturmavakuutuslain 60 a §:n 1 momentissa ja liikennevakuutuslain 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut etuuksien ja korvausten viivästymisen johdosta maksettavat korotukset.

~~(66)~~(59) Sijoitusten arvonalentumiset esitetään sijoitustoiminnan kuluissa.

12.2.7 Myyntivoitot ja -tappiot

MÄÄRÄYS (kohdat ~~605~~-~~627~~)

~~(67)~~(60) Sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja ovat myös sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot.

~~(68)~~(61) Käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot esitetään myös sijoitustoiminnan tuotoissa ja kuluissa.

~~(69)~~(62) Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien emoyhtiön osakkeiden myyntivoitto/-tappio kirjataan tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan tuottoihin/kuluihin.

12.2.8 Johdannaissopimusten tuotot ja kulut

OHJE (kohdat 638-6974)

- ~~(70)~~(63) Johdannaissopimuksien tuotot ja kulut (suojaavat ja ei-suojaavat sopimukset), jotka syntyvät kun johdannaissopimukset suljetaan tai sopimukset erääntyvät, tulisi kirjata realisoituneiden tuottojen tapaan myyntivoittojen ja tappioiden ryhmään.
- ~~(74)~~(64) Arvostettaessa johdannaissopimukset (suojaavat ja ei-suojaavat sopimukset) tilinpäätöksessä tulisi arvostustulos kirjata arvonalennuksiin (hankintamenon alittava osuus) ja niiden palautuksiin.
- ~~(72)~~(65) Mikäli johdannaissopimus toteutetaan myymällä alla oleva omaisuuserä, tulisi johdannaissopimuksen tulos kirjata myyntivoiton tai -tappion oikaisuksi. Mikäli taas johdannaissopimus toteutetaan ostamalla uusi omaisuuserä, tulisi johdannaissopimuksesta syntynyt tulos kirjata hankintahinnan lisäykseksi ja vähennykseksi.
- ~~(73)~~(66) Suojatessa saamista ja velkaa korkotason muutokselta tulisi johdannaissopimuksesta syntyneet tuotot ja kulut kirjata korkotuottojen ja kulujen oikaisuna.
- ~~(74)~~(67) Vastuuvelan suojaamiseksi tehtyjen johdannaissopimusten luvun 7.3.2 kohdan (30) mukainen arvostustulos tulisi kirjata sijoitusten arvonalentumisiin ja arvonalentumisten palautuksiin.
- ~~(75)~~(68) Sekä suojaavien että ei-suojaavien valuuttajohdannaisten termiinikurssin ja avistakurssin välinen piste-ero tulisi jaksottaa ja kirjata korkotuottoihin tai -kuluihin. Termiinikurssin ja avistakurssin välinen piste-ero voidaan kirjata suoraan tulokseen, mikäli se ei olennaisesti vaikuta tilinpäätöksen antamaan kuvaan tilikauden tuloksesta.
- ~~(76)~~(69) Tuloslaskelmaan merkityn arvostustuoton tai -kulun vastaerä tulisi merkitä termiinisopimusten osalta taseen siirtosaamisiin tai siirtovelkoihin. Optiosopimusten osalta tulisi oikaista taseeseen merkittyjä preemiomaksuja.

12.2.9 Arvopaperin lainaus ja takaisinostosopimukset

OHJE (kohdat 705-716)

- ~~(77)~~(70) Arvopapereiden lainauksesta saadut korvaukset tulisi merkitä tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan muiden sijoitusten tuottoihin. Lainauksesta maksetut korvaukset tulisi vastaavasti merkitä muiden sijoitusten kuluihin.
- ~~(78)~~(71) Takaisinostosopimuksessa syntyvästä lainasta maksettava korko tulisi merkitä sijoitustoiminnan korkokuluihin ja saatavasta saatu korko vastaavasti muiden sijoitusten korkotuottoihin. Luovutetuista arvopapereista saadut vastikkeet tulisi kirjata taseessa ”Muihin velkoihin” ja maksetut vastikkeet merkitään vastaavasti ”Muihin saamisiin”.

12.2.10 Muut vakuutustekniset tuotot/kulut

MÄÄRÄYS (kohta 727)

~~(79)~~(72) Muihin vakuutusteknisiin tuottoihin/kuluihin merkitään muun muassa vakuutuskannan luovutuksessa syntynyt voitto/tappio.

12.2.11 Liikemenot ja poistot

MÄÄRÄYS (kohdat 738-981-03)

~~(80)~~(73) Liikemenot ja poistot sisällytetään toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin.

~~(81)~~(74) Toimintokohtaisiin kuluihin sisällytetään olennaisuuden periaatetta noudattaen toimintojen välittömät ja välilliset kulut:

- palkat, palkkiot, henkilösivukulut ja muut kulut
- koneiden ja kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen suunnitelman mukaiset poistot ja myyntivoitot/tappiot
- valinnaisesti myös liikearvon/konserniliikearvon suunnitelman mukaiset poistot ja konsernireservin vähennys, ellei niitä ole esitetty muissa kuluissa/tuotoissa.

~~(82)~~(75) Kirjanpitovelvollisten väliset menonsiirrot sekä suoritemyynnin osalta hankkijan kirjanpitoon kirjattavat menot sisällytetään toimintokohtaisiin kuluihin.

~~(83)~~(76) Toimintokohtaiset kulut on jaoteltava vakuutusluokkaryhmittäin/vakuutuslajeittain luvuissa 15.2 -15.4 esitetyllä tavalla ja sijoitustoiminnan osalta sijoitusryhmittäin luvussa 15.7 esitetyllä tavalla.

Liikemenojen kohdistaminen tuloslaskelman eriin

~~(84)~~(77) Liikemenot ja poistot kohdistetaan aiheuttamisperiaatetta noudattaen ja erilaisia jakosääntöjä apuna käyttäen tuloslaskelman eriin alla luettujen toimintojen mukaisesti:

~~(85)~~(78) Korvauskuluihin - maksettuihin korvauksiin - korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kulut

- Vahingon, eläkehakemuksen ja muun vakuustapahtuman rekisteröinti ja käsittely
- Korvausten/vahingon/eläkkeen selvittäminen
- Regressien ja panttien hoitaminen ja realisointi
- Korvaus-/eläkepäättöksen laatiminen
- Korvauksiin liittyvien oikeustoimien hoitaminen
- Korvausten/eläkkeen maksaminen
- Kuntoutustoiminnan hoitaminen

~~(86)~~(79) Lakisääteisessä eläkevakuutuksessa vakuutusmaksuun sisältyvällä työkyvyttömyysriskin hallintaosalla katettuja työkyvyttömyysriskin ylläpitoon hallintaan tähtäävän toiminnon hoitokuluja seurataan erillään muista korvaustoimien hoitokuluista (luvut 12.2.2 ja 15.4).

~~(87)~~(80) Korvaustoiminnon kuluihin sisällytetään osuudet Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton tapaturmavakuutuslain 58 §:n mukaisista korvaustoiminnan hoitokuluista sekä tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja tapaturma-asioiden korvauslautakunnan kuluista. Myös tulevan jälleenvakuutuksen korvaustoiminnan kulut esitetään tässä erässä.

~~(88)~~(81) Liikekuluihin - vakuutusten hankintamenoihin - vakuutusten hankinnasta aiheutuvat kulut

- Vakuutuksista neuvottelemine
- Tarjousten tekemine
- Vakuutushakemuksen käsittely
- Vakuutuksen myöntäminen
- Vakuutus sopimuksen solmimine
- Vakuutusasiakirjan laatimine
- Uuden vakuutuksen liittäminen vakuutuskantaan
- Vakuutusten mainostaminen
- Vakuutusten myyminen suoramyyntillä
- Myyntiverkoston ylläpitäminen

~~(89)~~(82) Hankintamenoihin sisällytetään lisäksi ensivakuutuksen hankinta- ja uudistamispalkkiot sekä tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet.

~~(90)~~(83) Liikekuluihin - vakuutusten hoitokuluihin - muut vakuutusten hoitamisesta aiheutuvat kulut

- Vakuutuskannan hoitamine
- Tulevan ja menevän jälleenvakuutuksen kannan hoitamine
- Vakuutusmaksun veloittamine ja perimine
- Hyvitysten ja alennusten käsittely
- Tilastojen laadinta
- Maksu- ja vastuuvetkaperusteiden laatimine
- Tuotesuunnittelu
- Vahingontorjunta (ennalta ehkäisevä)

~~(91)~~(84) Liikekuluihin - hallintokuluihin - hallinnosta aiheutuvat kulut

- Yrityskuvan ylläpitäminen
- Tiedotustoiminta
- Konttori-, henkilöstö- ja koulutuspalvelut ynnä muut sisäiset palvelut
- Sisäinen laskentatoimi
- Kirjanpito ja tilinpäätös
- Tilintarkastus
- Sisäinen tarkastus

- Ylin johto ja hallintoelimet
- Omistaja- ja sijoittajasuhteiden hoitaminen
- Lakisääteiset maksut

(92)(85) Lakisääteisiin maksuihin sisällytetään:

- ETK:n kustannusosuus = työeläkeyhtiön osuus ETK:n yhteisesti katettavista kustannuksista (ennakot ja lopullinen tarkistuserä)
- Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu oikeushallintomaksu
- Finanssivalvonnan valvontamaksu

(93)(86) Mikäli työeläkevakuusyhtiö ostaa ETK:lta rekisteripalveluja tai muita palveluja, jotka ETK erikseen laskuttaa, kirjataan ne aiheuttamisperiaatteen mukaan kyseiselle toiminnolle. Kyseisiä kuluja ei sisällytetä Lakisääteiset maksut -erään.

(94)(87) Eläke-Kansan konkurssipesältä saatavia eriä ei kirjata lakisääteisiin maksuihin, vaan ne ovat mukana vastuunjaon selvittelyssä ja sisältyvät vastuunjaon eriin.

(95)(88) Sijoitustoiminnan kuluihin - sijoitusten hoitokuluihin - sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kulut

- Sijoitussuunnitelmien tekeminen
- Sijoituspäätösten tekeminen
- Luoton myöntäminen
- Lainakannan hoitaminen
- Kiinteistöjen hoitaminen
- Arvopaperien hoitaminen
- Valuuttaposition hoitaminen
- Sijoitussaamisten periminen
- Panttien hoitaminen
- Sijoitusten realisointien hoitaminen
- Sijoitustoimintaan liittyvä sisäinen laskentatoimi
- Rahoituksen ja maksuvalmiuden hoitaminen
- Ulkopuolisille maksetut varainhoitopalkkiot

(96)(89) Muihin kuluihin muusta toiminnasta aiheutuvat kulut

- Muihin tuottoihin kirjatusta suoritteiden myynnistä aiheutuvat kulut

(97)(90) Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet kirjataan liikekuluihin omana vähennyseräänä.

~~(98)~~(91) Yllä mainittuihin kulueriin kohdistetaan lisäksi käyttöä kuvaavien mittareiden avulla alueorganisaation palvelut, atk-palvelut, atk-järjestelmien tuotantokäyttö ja atk-järjestelmien kehittäminen.

~~(99)~~(92) Oman liiketoiminnan käytössä olevista tiloista ulkopuoliselle maksetut vuokrat ja vastaavasti oman ja vuokratun tilan käytöstä aiheutuneet huoneiston käyttökulut (tilojen käytön mukaiset kulut kuten sähkö-, siivous-, vartiointi- ja muut vastaavat kulut) merkitään aina tuloslaskelman toimintokohtaisiin liikemenoihin. Suoraan omistettua ja yhtiömuotoista kiinteistöä kohdellaan samalla tavalla. Kiinteistöjen omia ylläpitokuluja ei sisällytetä näihin kuluihin.

Suunnitelman mukaiset poistot ja poistoero

~~(100)~~(93) Suunnitelman mukaisten poistojen laskennassa noudatetaan KILA:n antamaa yleisohjetta suunnitelman mukaisista poistoista (16.10.2007).

~~(101)~~(94) Koneiden ja kaluston, aineettomien oikeuksien, pitkävaikutteisten menojen ja liikearvon osalta voidaan soveltaa myös edellä mainittua yleisohjeen pieniä kirjanpitovelvollisia koskevaa kohtaa.

~~(102)~~(95) Rakennusten hankintamenoista tehtäviä suunnitelmapoistoja käsitellään luvussa 5.1.2.

~~(103)~~(96) Poistosuunnitelmat ja niiden muutokset on laadittava kirjalliseen muotoon.

~~(104)~~(97) Tilinpäätöksessä saadaan erityisistä syistä kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja, mikä mahdollistaa myöhemmin suunnitelman alittavien poistojen kirjaamisen. Erityisenä syynä voi olla esimerkiksi verotus.

~~(105)~~(98) Tilinpäätöksessä tosiasiallisesti tehtyjen eli tilikauden tuotoista vähennettyjen kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen erotus eli poistoero merkitään tuloslaskelmaan. Taseen vastaavissa esitetään suunnitelmapoistoin vähennetty hankintameno. Kertynyt poistoero esitetään taseen vastattavaa puolella tilinpäätössiirtojen kertymässä.

12.2.12 Muut tuotot ja kulut

MÄÄRÄYS (kohdat ~~99~~104-1005)

~~(106)~~(99) Muita tuottoja ovat erät, joilla on selvä yhteys varsinaiseen liiketoimintaan (esimerkiksi hallinto ynnä muiden palveluiden katteellinen myynti, palvelun myynti vakuutusyhtiöryhmän ulkopuolelle). Muita kuluja ovat myydyistä palveluista aiheutuvat kulut (luku 4.2).

~~(107)~~(100) Muihin tuottoihin ja kuluihin merkitään vakuutusyhtiön liitännäistoiminnasta johtuvat tuotot ja kulut.

12.2.13 Satunnaiset tuotot ja kulut

MÄÄRÄYS (kohdat 1016-1027)

~~(108)~~(101) Satunnaisilla tuotoilla ja kuluilla ei ole selvää yhteyttä varsinaiseen liiketoimintaan. Ne perustuvat tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeaviin, olennaisiin ja kertaluontoisiin tapahtumiin.

~~(109)~~(102) Satunnaisuutta tulee tulkita suppeasti. Kaikkien kolmen tunnusmerkin tulee toteutua samanaikaisesti, jotta erää voitaisiin käsitellä satunnaisena. Vastuuvelan laskuperusteiden muutoksia ei käsitellä satunnaisina erinä.

12.2.14 Tilinpäätössiirrot

MÄÄRÄYS (kohdat 1038-1049)

~~(110)~~(103) Tilinpäätössiirrot muodostuvat tilikauden poistoeron muutoksesta ja vapaaehtoisten varausten muutoksesta.

~~(111)~~(104) Vapaaehtoisten varausten (KPL 5 luvun 15 §) muutos esitetään tilikauden lopussa ja alussa taseessa olleiden varausten erotuksen suuruisena. Kun investointivarauksella kateetaan investoinnin hankintamenoa, varauksen käyttö merkitään tuloslaskelmassa investointivarauksen vähennykseksi ja poistoeron lisäykseksi.

12.2.15 Tuloverot ja muut välittömät verot

MÄÄRÄYS (kohdat 10510-1127)

~~(112)~~(105) Tuloslaskelman kohtaan tuloverot sisällytetään kaikki tuloverot. Tuloverot voidaan esittää myös jaettuna tuloveroihin varsinaisesta toiminnasta ja tuloveroihin satunnaisista eristä, jolloin satunnaisten erien jälkeinen tulos esitetään nimellä Voitto (tappio) satunnaisten erien jälkeen.

Tilikauden verot

~~(113)~~(106) Tilikauden veroihin merkitään tilikauden verolaskelman mukainen vero, jota laskettaessa otetaan huomioon muun muassa verotettava tulo, vahvistettujen tappioiden vähentäminen ja verokanta, sekä aikaisempien tilikausien verot.

~~(114)~~(107) Mikäli tuloksen kannalta olennainen osa veroista kohdistuu aikaisempiin tilikausiin esimerkiksi jälkiveroista johtuen, esitetään se erikseen tuloslaskelmassa (aikaisempien tilikausien verot) tai liitetiedoissa.

~~(115)~~(108) Tilikaudelle maksuunpantujen ennakkoverojen oikaisemisesta tai täydentämisestä suoriteperusteisesti syntyvä verovelka tai -saaminen kirjataan olennaisuuden periaatetta noudattaen siirtovelkana tai -saamisena taseeseen.

Laskennalliset verot

~~(116)~~(109) Laskennallisiin veroihin merkitään muun muassa kirjanpidon tuloksen ja verotettavan tulon jaksotuseroista johtuva laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos edellisestä tilikaudesta, jos laskennalliset verovelat ja -saamiset esitetään taseessa.

~~(117)~~(110) Mikäli rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset ja/tai sijoituskiinteistöt arvostetaan taseessa käypään arvoon, merkitään taseeseen ja tuloslaskelmaan ja/tai käyvän arvon rahastoon kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista johtuva laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos. Käyvän arvon muutokseen sisältyvä laskennallinen verovelka tai -saaminen saadaan merkitä taseeseen erityistä varovaisuutta noudattaen.

- ~~(118)~~(111) Laskennallisen veron laskennassa noudatetaan erityistä varovaisuutta ja KILA:n yleisohjetta laskennallisista verovelosta ja -saamisista (12.9.2006).
- ~~(119)~~(112) Muihin välittömiin veroihin merkitään esimerkiksi keskinäisen vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen varallisuusvero.

15 Liitetiedot

- (1) Vakuutusyhtiölain (VYL) 8 luvussa säädetään vakuutusyhtiön omasta pääomasta, tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja konsernista.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia velvoittavia määräyksiä perustuu VYL 8 luvun 29 §:ään.
- (3) VYL 8 lukua ja siihen sisältyviä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia sovelletaan
 - työeläkevakuutusyhtiöihin sen mukaan, mitä TVYL 1 §:ssä säädetään
 - vakuutusyhdistyksiin sen mukaan, mitä VakYhdL 10 luvun 1 §:ssä säädetään
 - kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa oleviin ulkomaisiin sivuliikkeisiin sen mukaan, mitä UVYL 40 §:n 3 momentissa säädetään ja
 - lailla perustettuihin eläkelaitoksiin sen mukaan mitä merimieseläkelain 196 §:ssä ja maatalousyrittäjän eläkelain 126 §:ssä säädetään.
- (4) Tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja -taseen liitteenä on esitettävä VYL:ssä, säädetyt liitetiedot sekä siinä säädetyiltä osin KPL:ssa tarkoitetut liitetiedot, STMtpA:ssa ja siinä säädetyiltä osin KPA:ssa esitetyt liitetiedot sekä STMsijA:ssa ja muualla laissa (esimerkiksi AML) vaaditut tiedot.

MÄÄRÄYS (kohta 5)

- (5) Liitetiedot on esitettävä tilikaudelta ja ellei toisin mainita, myös viimeistä edelliseltä tilikaudelta.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

12.1 Vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo

MÄÄRÄYS (kohdat 6-10)

- (6) Vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo eritellään seuraavasti:

Vahinkovakuutus

- Ensivakuutus
 - Kotimaasta
 - ETA-valtioista
 - Muista valtioista

Jälleenvakuutus

Henkivakuutus

Ensivakuutus

Kotimaasta

ETA-valtioista

Muista valtioista

Jälleenvakuutus

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

- (7) Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo eritellään vakuutussopimusten tekopaikan mukaisesti valtioittain. Valtio määräytyy vakuutusyhtiön sen sivuliikkeen perusteella, missä vakuutussopimus on tehty. Erittelyä ei tarvitse esittää, jos kotimaan ulkopuolella tehtyjen vakuutussopimusten vakuutusmaksutulo ei ylitä 5 % ensivakuutusmaksujen kokonaismäärästä. Rajaa tarkastellaan vahinko- ja henkivakuutuksen osalta erikseen.
- (8) Kotimaisen ja ulkomaisen jälleenvakuutuksen yhteenlaskettu vakuutusmaksutulo eritellään vahinko- ja henkijälleenvakuutukseen.
- (9) Jos henkivakuutuksen lisäksi harjoitetaan vähäisessä määrin (vähemmän kuin luvun 15.2 kohdan (13) erittelyraja) vahinkovakuutusluokkiin 1 - 2 kuuluvaa tapaturma- ja sairausvakuutusta, voidaan niiden vakuutusmaksutulo sisällyttää henkivakuutuksen vakuutusmaksutuloon.
- (10) Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista (luku 15.6).

15.2 Vahinkovakuutuksen vakuutusluokkaryhmäkohtaiset tiedot

M Ä Ä R Ä Y S (kohdat 11-14)

- (11) Vahinkovakuutuksesta esitetään vakuutusluokkaryhmäkohtainen kate vähintään kolmelta vuodelta seuraavan taulukon mukaisesti:

Sarakkeet:

1. Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
2. Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
3. Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta
4. Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia
5. Jälleenvakuuttajien osuus
6. Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta (rivit 1-4)

Rivit: 1 2 3 4 5 6

Ensivakuutus

Vakuutusluokkaryhmä (n)

200x

200x-1

200x-2

Vakuutusluokkaryhmä (m)

	200x
	200x-1
	200x-2
Ensivakuutus yhteensä	
	200x
	200x-1
	200x-2
Jälleenvakuutus	
	200x
	200x-1
	200x-2
Yhteensä	
	200x
	200x-1
	200x-2
Tasoisuuden muutos	
	200x
	200x-1
	200x-2
Vakuutustekninen kate	
	200x
	200x-1
	200x-2

- (12) Jälleenvakuuttajien osuus tarkoittaa menevän jälleenvakuutuksen osuutta vakuutusmaksutuotoista vähennettynä sekä jälleenvakuuttajien osuudella korvauskuluista että palkkioilla ja voitto-osuuksilla.
- (13) Ensivakuutuksen tiedot esitetään erikseen ainakin niistä vakuutusluokkaryhmistä, joiden vakuutusmaksutulo ylittää 10 miljoonaa euroa tai 10 % ensivakuutuksen vakuutusmaksutulosta (vakuutusyhdistyksillä jälkimmäisessä tapauksessa). Aina tulee kuitenkin ilmoittaa kolmen suurimman ensivakuutusluokkaryhmän tiedot sekä jälleenvakuutuksen tiedot.
- (14) Vakuutusluokkaryhmät ovat seuraavat (laki vakuutusluokista):

Vakuutusluokkaryhmä:	Vakuutusluokat:
Lakisääteinen tapaturma	(4 ja 4 a §) ¹
Urheilijoiden tapaturma	(2 §) ²
Muu tapaturma ja sairaus	1,2
Moottoriajoneuvonvastuu	10
Maa-ajoneuvot	3
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus	4,5,6,7
Palo- ja muu omaisuusvahinko	8,9
Vastuu	11,12,13
Luotto ja takaus	14,15

¹ Tapaturmavakuutuslaki (608/1948)

² Laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta (276/2009)

Oikeusturva	17
Matka-apu	18
Muut	16

15.3 Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset

M Ä Ä R Ä Y S (kohdat 15-19)

- (15) Henkivakuutuksessa ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta eritellään seuraavasti:

Henkivakuutus

- Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus
- Muu yksilöllinen henkivakuutus
- Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus
- Muu kapitalisaatiosopimus
- Työntekijäin ryhmähenkivakuutus
- Muu ryhmähenkivakuutus

Eläkevakuutus

- Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus
- Muu yksilöllinen eläkevakuutus
- Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus
- Muu ryhmäeläkevakuutus

Jatkuvat vakuutusmaksut

Kertamaksut

- Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka eivät oikeuta hyvitykseen
- Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen
- Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta

- (16) Jatkuva vakuutusmaksu on sellainen vuosittain toistuva vakuutusmaksu, joka perustuu joko riskiturvan ylläpitämiseksi olevaan vuosimaksuun tai jatkuvaan säästösuunnitelmaan sekä eläkevakuutuksen maksu, jota asiakkaalla on tarkoitus maksaa vuosittain. Jatkuvat vakuutusmaksut kertovat sen maksutulon, joka olemassa olevista vakuutuksista on odotettavissa seuraavanakin vuonna.

- (17) Kertamaksut ovat niiden uusien vakuutuksien vakuutusmaksut, joiden kaikki maksut maksetaan kerralla vakuutuksen alussa ja vanhoihin vakuutuksiin kohdistuvat kertasuoritukset.

- (18) Henkivakuutuksessa maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta eritellään seuraavasti:

Ensivakuutus

- Henkivakuutus
- Eläkevakuutus

Jälleenvakuutus

Maksetut korvaukset yhteensä

Josta:
Takaisinotot
Säästösummien takaisinmaksut
Muut

Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus maksetuista korvauksista

- (19) Jos henkivakuutuksen lisäksi harjoitetaan vähäisessä määrin (vähemmän kuin luvun 15.2 kohdan (13) erittelyraja) vahinkovakuutusluokkiin 1 - 2 kuuluvaa tapaturma- ja sairausvakuutusta, voidaan tämä vakuutusliike sisällyttää henkivakuutukseen. Muussa tapauksessa sovelletaan luvun 15.2 määräyksiä.

15.4 Lakisääteisen työeläkevakuutuksen vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset

MÄÄRÄYS (kohdat 20-21)

- (20) Vakuutusmaksutulo eritellään seuraavasti:

Ensivakuutus

TyEL:n mukainen eläkevakuutus
Työnantajan osuus
Työntekijän osuus
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus
YEL:n mukainen vakuutus

Valtion eläkerahastoon suoritettava siirtymämaksu (-)
Jälleenvakuutus
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
Jälleenvakuuttajien osuus (-)

Vakuutusmaksutulo¹

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista (-)
TyEL
YEL

- (21) Lakisääteisessä työeläkevakuutuksessa maksetut korvaukset eritellään seuraavasti:

Ensivakuutus
Maksettu eläkkeensaajille
TyEL:n mukainen perusvakuutus
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus
YEL:n mukainen lisäeläketurva

¹ Luottotappioilla vähennettynä

Maksettu/saatu vastuunjakokorvauksia¹

TyEL-eläkkeet

YEL-eläkkeet

Osuus työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta

YEL:n valtion osuus

VEKL:n valtion korvaus

Jälleenvakuutus

Korvaustoiminnan hoitokulut

Työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneet ~~n ylläpitotoiminnan hoito~~ kulut

Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Jälleenvakuuttajien osuus (-)

Maksetut korvaukset yhteensä

15.5 Henkivakuutuksen lisäedut

- (22) Tilinpäätöksen liitetiedoissa tulee kertoa STMtpA 7 §:n mukaan VYL 13 luvun 2 §:ssä tarkoitettua kohtuusperiaatteen (tilikaudella maksetuista ja tuleville tilikausille varatuista lisäeduista) vaikutuksesta tilinpäätökseen.
- (23) Henkivakuutuksen lisäeduiksi katsotaan muun muassa maksun alennukset, lisäsummat, korkohyvitykset (takuukoron ylittävä osa) ja lisäetuvastuu tulevia asiakasetuja varten.
- (24) Tilikautena päätettyjen henkivakuutuksen lisäetujen (asiakasetujen) vaikutus vakuutustekniseen tulokseen määrätään laskemalla lisäetupäätöksistä aiheutuva vastuuvelan muutos.

MÄÄRÄYS (kohta 25)

- (25) Liitetiedoissa tulee kertoa:
- Lisäetujen jakamista koskevista tavoitteista ja siitä miten lisäetujen jakamista koskevat tavoitteet tilikaudella ja pitkällä aikavälillä ovat toteutuneet. Jos tavoitteita ei ole saavutettu, selvityksestä tulee ilmetä perustelut/syyt sille sekä asian vaikutus annettavien lisäetujen määrään (eurot). Mikäli lisäetutavoitteita on tilikaudella muutettu, tulee kertoa perustelut/syyt muutokselle ja muutoksen vaikutuksesta tulevien lisäetujen määrään. Liitetiedossa tulee antaa selvitys, mikäli tulevien lisäetujen varauksista (lisäetuvastuu) on tilikaudella käytetty muuhun kuin lisäetuihin. Selvityksestä tulee silloin käydä ilmi myös asian vaikutus tulevien lisäetujen määrään.
 - Lisäetujen jakamista koskevan päätöksen vaikutus tilikauden tulokseen (eurot),
 - Tulevien lisäetujen vastuun bruttomuutos (eurot) tilikaudella, (alkusaldo + määrän lisäys tilikauden aikana ja - määrän vähennys tilikauden aikana = tilikauden loppusaldo) ("varaukset" = lisäetuvastuu).

¹ Maksettuihin/saattuihin vastuunjakokorvauksiin ei sisällytetä osuutta työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta, palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta, osuutta YEL:n valtion osuudesta eikä VEKL:n korvausta.

15.6 Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät

MÄÄRÄYS (kohta 26)

- (26) Vakuutusmaksuihin sisältyneet, mutta niistä ennen tuloslaskelmaan merkitsemistä vähennetyt luottotappiot, verot, julkiset maksut ja lakisääteisten vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmämaksut eritellään seuraavasti:

Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista¹
Jakojärjestelmämaksut
Vakuutusmaksuvero
Palosuojelumaksu
Liikenneturvallisuusmaksu
Työsuojelumaksu
Muut julkiset maksut
Yhteensä

15.7 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

MÄÄRÄYS (kohdat 27-28)

- (27) Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely annetaan seuraavassa muodossa:

Sijoitustoiminnan tuotot

Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin²
Osinkotuotot
Korkotuotot
Muut tuotot
Tuotot sijoituksista omistusyhteisyhtiöihin²
Osuus osak.yrit.voitosta (tappiosta)³
Osinkotuotot
Korkotuotot
Muut tuotot
Tuotot kiinteistösijoituksista^{2,4}
Osinkotuotot
Korkotuotot
Muut tuotot
Tuotot muista sijoituksista^{2,4}
Osinkotuotot
Korkotuotot
Muut tuotot

1 Ei koske työeläkevakuutusyhtiötä

2 Kyseiseen tase-erään liittyvät tuotot

3 Konsernitilinpäätöksessä jaetaan kahdelle nimikkeelle (Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta) ja Tuotot sijoituksista muihin omistusyhteisyhtiöihin), mikäli osakkuusyrityksen erityisluonne vaatii esittämistä sijoitustoiminnan alla.

4 Tuotot ja korkokulut saman konsernin yrityksiltä on kerrottava erikseen kunkin erän osalta

5 Mikäli sijoitukset arvostetaan taseessa käypään arvoon VYL 8 luvun 17 §:n mukaisesti

Yhteensä

Arvonalentumisten palautukset

Myyntivoitot

Yhteensä

Sijoitustoiminnan kulut

Kulut kiinteistösijoituksista

Kulut muista sijoituksista

Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut⁴

Yhteensä

Arvonalentumiset ja poistot

Arvonalentumiset

Rakennusten suunnitelmapoistot

Myyntitappiot

Yhteensä

Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen

arvonkorotuksia ja niiden oikaisua

Sijoitusten arvonkorotus

Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu

Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen realisoitumattomia

arvon muutoksia⁵

Sijoitusten realisoitumattomat arvon nousut

Sijoitusten realisoitumattomat arvon laskut

Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa

(28) Liitetiedoissa on lisäksi kerrottava erikseen suuruudeltaan olennaiset kurssivoitot/-tappiot seuraavasti:

Vakuutusliikkeen kurssivoitot /-tappiot, mikäli ne esitetään sijoitustoiminnantuotoissa/kuluissa
Muut sijoitustoiminnan kurssivoitot/-tappiot

15.8 Sijoitussidonnaisten vakuutusten sijoitustoiminnan nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohta 29)

(29) Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus tuloslaskelman sijoitustoiminnan nettotuotoista eritellään liitetiedoissa seuraavasti:

Sijoitustoiminnan tuotot

Sijoitustoiminnan kulut

Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen sijoitusten

realisoitumattomia arvon muutoksia

Sijoitusten realisoitumattomat arvon nousut

Sijoitusten realisoitumattomat arvot laskut
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa

15.9 Liikekulut

15.9.1 Tuloslaskelman erä Liikekulut

MÄÄRÄYS (kohdat 30-33)

(30) Tuloslaskelman erä liikekulut eritellään henki- ja vahinkovakuutuksessa seuraavasti:

Vakuutusten hankintamenot
 Ensivakuutuksen palkkiot
 Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet
 Muut vakuutusten hankintamenot
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos (+/-)
Vakuutusten hoitokulut
Hallintokulut
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet (-)
Yhteensä

(31) Tuloslaskelman erä liikekulut eritellään eläkevakuutuksessa seuraavasti:

Vakuutusten hankintamenot:
 Ensivakuutuksen palkkiot
 Muut vakuutusten hankintamenot
Vakuutusten hoitokulut
Hallintokulut:
 Lakisääteiset maksut
 ETK:n kustannusosuus
 Oikeushallintomaksu
 Finanssivalvonnan valvontamaksu
 Muut erät
 Muut hallintokulut
Yhteensä

(32) Liikekulujen ja suunnitelman mukaisten poistojen osalta viitataan lukuun 12.2.11.

(33) Liikekulujen erittelyssä ilmoitetaan palkkioiden kokonaismäärä siitä ensivakuutusliikkeestä, joka on sisällytetty tilikauden tilinpäätökseen. Tämä vaatimus koskee kaikkia hankinta-, uudistus- ja kannanhoitopalkkioita. Lukuun ei sisällytetä omalle henkilöstölle maksettuja palkkioita.

15.9.2 Kokonaisliikekulut toiminnoittain

MÄÄRÄYS (kohdat 34-37)

(34) Kokonaisliikekuluilla tarkoitetaan tuloslaskelman eri eriin sisältyviä liikekuluja (poistoinen). Kokonaisliikekulut eritellään toiminnoittain seuraavasti:

Vahinko- ja henkivakuutus:

Maksetut korvaukset
Liikekulut
Sijoitustoiminnan hoitokulut¹
Muut kulut
Yhteensä

Eläkevakuutus:

Maksetut korvaukset
Korvaustoiminnan hoitokulut
Työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneet n-ylläpitotoiminnan hoitokulut
Liikekulut
Sijoitustoiminnan hoitokulut¹
Kulut kiinteistösijoituksista
Kulut muista sijoituksista
Muut kulut
Kokonaisliikekulut yhteensä

(35) Liikekulujen ja suunnitelman mukaisten poistojen osalta viitataan lukuun 12.2.11.

(36) Kuluihin sisältyvät olennaiset koneiden ja kaluston myyntivoitot ja -tappiot sekä poikkeukselliset menonsiirrot on eriteltävä.

(37) Mikäli suunnitelman mukaiset poistot eroavat olennaisesti edellisen tilikauden poistoista, annetaan siitä liitetiedoissa lisätietoa. Lisäksi olennainen liikearvon poisto (konserniliikearvon poisto) on eriteltävä, mikäli se on sisällytetty toimintokohtaisiin poistoihin.

¹ Mikäli hoitokuluihin sisältyvät myös oman sijoitusorganisaation liikekulut

15.10 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset ja aikaisempia tilikausia koskevien virheiden korjaukset sekä vastuovelkaa koskevan arvion muutokset, laatimisperiaatteiden muutokset ja virheiden korjaukset

15.10.1 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt

MÄÄRÄYS (kohta 38)

- (38) Tuloslaskelman liitetiedoissa annetaan lisätietoa tuloslaskelmaan merkityistä olennaisista vastuovelkaa koskevista arvion muutoksista, laatimisperiaatteiden muutoksista ja aikaisempia tilikausia koskevien virheiden korjauksista (luku 15.16.1 oma pääoman erittely).

15.10.2 Työeläkevakuutusyhtiöt

MÄÄRÄYS (kohta 39)

- (39) Tuloslaskelman liitetiedoissa annetaan lisätietoa tuloslaskelmaan merkityistä olennaisista tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutoksista, aikaisempia tilikausia koskevien virheiden korjauksista ja vastuovelkaa koskevista arvion muutoksista, laatimisperiaatteiden muutoksista (kuten laskuperusteiden muutokset) sekä virheiden korjauksista.

Tasetta koskevat liitetiedot

15.11 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

MÄÄRÄYS (kohta 40)

(40) Aineettomien hyödykkeiden kunkin tase-erän ja koneiden ja kaluston tase-erän muutoksista annetaan erittely. Erittely laaditaan ottaen huomioon kirjanpitolautakunnan yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista (16.10.2007). Erittely annetaan vain tilikaudelta.

Hankintameno 1.1.

Edellisenä vuonna loppuun poistettut¹

Lisäykset

Vähennykset

Siirrot erien välillä

Hankintameno 31.12.

Kertyneet poistot 1.1.

Edellisenä vuonna loppuun poistettut¹

Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot

Tilikauden poistot

Kertyneet poistot 31.12.

Arvonalentumiset 1.1.

Edellisenä vuonna loppuun poistettut¹

Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset

Tilikauden arvonalentumiset

Arvonalentumisten palautukset

Arvonalentumiset 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

15.12 Sijoituksia koskevat liitetiedot - arvostus taseessa hankintamenoon

15.12.1 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

MÄÄRÄYS (kohta 41)

(41) Sijoitukset esitetään seuraavasti:

Sijoitukset 31.12	Jäljellä oleva hankintameno ¹	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt			
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä			
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyhteisöissä			
Muut kiinteistöosakkeet			
Kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot			
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä			
Lainasaamiset omistusyhteisyhteisöiltä			
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet			
Rahoitusmarkkinavälineet			
Lainasaamiset			
Sijoitukset omistusyhteisyhteisöissä			
Osakkeet ja osuudet ²			
Rahoitusmarkkinavälineet			
Lainasaamiset			
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet			
Rahoitusmarkkinavälineet			
Osuudet yhteissijoituksista			
Kiinnelainasaamiset			
Muut lainasaamiset			
Talletukset			
Muut sijoitukset ³			
Jälleenvakuutustalletesaamiset			
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta			
Kirjanpitoarvo sisältää			
Tuloutettuja arvonkorotuksia			
Muita arvonkorotuksia			
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			

¹ Jäljellä oleva hankintameno määritellään luvussa 5.1 kohdassa (8).

² Konsernitilinpäätöksessä jaetaan kahdelle riville Osakkeet ja osuudet osakkuusyhteisöissä ja Osakkeet ja osuudet muissa omistusyhteisyhteisöissä.

³ Kun muiden sijoitusten määrä on olennainen, on siitä annettava lisätietoa.

15.12.2 Kiinteistösijoitukset

MÄÄRÄYS (kohta 42)

(42) Kiinteistösijoitukset esitetään alla esitetyn mukaisesti. Tiedot annetaan vain tilikaudelta.

	Kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet ¹	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteys yrityksiltä
Hankintameno 1.1.			
Lisäykset			
Vähennykset			
Siirrot erien välillä			
Hankintameno 31.12.			
Kertyneet poistot 1.1.			
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			
Tilikauden poistot			
Kertyneet poistot 31.12.			
Arvonalentumiset 1.1.			
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset			
Tilikauden arvonalentumiset			
Arvonalentumisten palautukset			
Arvonalentumiset 31.12.			
Arvonkorotukset 1.1.			
Lisäykset			
Vähennykset			
Siirrot erien välillä			
Arvonkorotukset 31.12.			
Kirjanpitoarvo 31.12.			

15.12.3 Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

MÄÄRÄYS (kohdat 43-44)

(43) Omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja kiinteistöosakkeista esitetään seuraavat tiedot:

¹ Sisältää kiinteistöjen vuokraoikeuksien hankintamenot

Jäljellä oleva hankintameno
Kirjanpitoarvo
Käypä arvo

- (44) Erittelyssä ilmoitetaan omassa käytössä oleva osuus kiinteistösijoituksista. Tilojen katsotaan olevan omassa käytössä, jos ne ovat konttori-, varasto-, edustus-, henkilökunnan vapaa-ajanvietto- tai muussa vastaavassa käytössä tai konsernitilinpäätöksessä konserniyri-tysten omassa käytössä. Henkilökunnalle vuokratut tilat eivät ole omassa käytössä. Käytöl-tään jaetuissa kiinteistökohteissa oman käytön osuus lasketaan tarvittaessa neliömetrien tai muun sellaisen jakosuhteen perusteella.

15.12.4 Osakkeet ja osuudet

MÄÄRÄYS (kohta 45)

- (45) Taseen erien Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja Sijoitukset omistusyhteisyri-tyksissä muutokset eritellään tase-erittäin luvun 15.12.2 mukaisesti.

Sijoituksia koskevat liitetiedot – arvostus taseessa käypään ar-voon

15.13 Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset

MÄÄRÄYS (kohta 46)

- (46) Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset esitetään seuraavasti:

31.12	Kaupankäynti tarkoitus	Myytavissä olevat	Epv:n asti pidettävät	Lainat ja muut saamiset	Yhteensä	<u>Käyvän arvon muutos:</u>	
						Edellisten tilikausien	Käyvän arvon rahasto
						ja tilikauden	voitto/tappio
	Osakkeet ja osuudet						
	Rahoitus markkinav.						
	Kiinnelaina saaminen						
	Muut lainas.						
	Talletukset						
	Muut sijoitukset ¹						

1 Sisältää ei-suojaavat johdannaiset

Yhteensä

Sisältää sijoituksia,
joiden käypänä arvona on käytetty
hankintamenoa

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten
käypä arvo

12.1.1 Kiinteistöt

MÄÄRÄYS (kohdat 47-48)

(47) Sijoituskiinteistöistä esitetään seuraavat tiedot:

Tasearvo 1.1.x
Lisäykset/vähennykset
Siirrot omasta käytöstä/omaan käyttöön
Käyvän arvon muutos

Yhteensä 31.12.x+1

Josta hankintamenoon arvostetut
sijoituskiinteistöt

(48) Omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja kiinteistöosakkeista annetaan luvun 15.12.3 mukainen liitetieto Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet.

15.14 Lainasaamiset

MÄÄRÄYS (kohdat 49-51)

(49) Taseen erä Muut lainasaamiset eritellään vakuuden mukaan siten, että myös lainan jäljellä oleva hankintameno tulee eritellyksi vakuuden laadun mukaan.

Jäljellä oleva hankintameno:

Muut lainasaamiset:
Pankkitakaus
Takausvakuutus
Vakuutuskirja
Muu vakuus (eriteltynä, jos määrä on olennainen)

Jäljellä oleva hankintameno
Ei-vakuudelliset jäljellä oleva hankintameno yhteensä

(50) Vakuutuksenottajille myönnettyt lainat, joiden pääasiallisena vakuutena on vakuutuskirja, esitetään erikseen. Mikäli kiinnelainasaamisen vakuutena on myös vakuutuskirja, sisällytetään lainasaaminen kuitenkin aina taseen kiinnelainasaamisiin.

(51) Työeläkevakuutusyhtiö erittelee eri tase-eriin sisältyvien eläkelainasaamisten (takaisinlainauksen) yhteismäärän seuraavasti:

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä (kiinteistöyhtiöt)
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjiltä (kiinteistöyhtiöt)
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä (muut)
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjiltä (muut)
Muut kiinnelainasaamiset
Muut lainasaamiset
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä

15.15 Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset

MÄÄRÄYS (kohdat 52-53)

(52) Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset eritellään seuraavasti:

Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset 31.12	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
--	---------------------------	------------------------------

Osakkeet ja osuudet
Rahoitusmarkkinavälineet
Johdannaissopimukset
Talletukset ja muut sijoitukset
Saamiset vakuutusmaksunvälittäjiltä
Rahat ja pankkisaamiset
Kertyneet korot
Yhteensä

Etukäteen hankitut sijoitukset (-)

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelkaa vastaavat sijoitukset

Osakkeisiin ja osuuksiin sisältyy emoyhtiön osakkeita

(53) Rahat ja pankki- ynnä muut saamiset sisältävät tilinpäätöshetkellä voimassa olevien maksettujen vakuutusten nettomaksuja, joita ei vielä ole sijoitettu. Tieto kerrotaan, jos se on suuruudeltaan olennainen.

15.16 Oma pääoma

15.16.1 Oman pääoman erittely

(54) Oma pääoma eritellään tase-eräkohtaisesti KPA 2 luvun 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohta 55)

(55) Vakuutusyhtiö, joka arvostaa sijoitukset taseessa käypään arvoon, erittelee oman pääoman (oman pääoman erien luettelo ei ole tyhjentävä) liitetiedoissa kuitenkin seuraavasti:

	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voittovar ¹	Yhteensä
Saldo 31.12. XX-0					
Käyvän arvon rahasto ²					
- Käypään arvoon arvostamisesta					
- Rahavirran suojauksesta					
- Myyneistä ja arvonalentumisista					
Tilipäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset ja aikaisempien tilikausien virheiden korjaukset ²					
Tilikauden voitto/tappio					
Omat osakkeet					
Osingot					
Osakeanti					

<u>Saldo 31.12.XX+1</u>					
<u>Omien osakkeiden hankinnat:</u>					
1.1.x					
lisäys/vähennys					
Yhteensä 31.12.x+1					

15.16.2 Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen

MÄÄRÄYS (kohta 56)

(56) Työeläkevakuutusyhtiö erittelee edellisen luvun lisäksi oman pääoman erät osakkeenomistajille tai takuuosuuden omistajille ja vakuutuksenottajille kuuluvaan osuuteen seuraavasti:

Osakepääoma/takuupääoma
Muu oma pääoma

1 =(Edellisten tilikausien voitto (tappio) + Tilikauden voitto (tappio))

2 Mikäli kertyneisiin voittovaroihin kirjatut tilikauden laatimisperiaatteiden muutoksista ja/tai edellisten tilikausien virheiden korjauksista syntynyt erä on olennainen, eritellään se tilinpäätöksen liitetiedoissa. Käyvän arvon rahastoon kirjatut laatimisperiaatteiden muutokset tulee eritellä vastaavasti.

Ehdotettu voitonjako osakkeenomistajille/takuupääoman omistajille
Vakuutuksenottajien osuus
Yhteensä

15.16.3 Vakuus- ja peruspääoma

- (57) Vakuudeksi merkitään UVYL 29 §:n mukainen vakuus. Sivuliikkeen peruspääoma määritellään UVYL 28 §:ssä.

MÄÄRÄYS (kohta 58)

- (58) Taseeseen merkitään kohtaan "muu peruspääoma" se määrä, jolla peruspääoma ylittää vakuuden määrän.

15.16.4 Arvonkorotusrahasto

MÄÄRÄYS (kohdat 59-61)

- (59) Arvonkorotusrahasto eritellään liitetiedoissa omaisuuden tosiasiallisen käyttötarkoituksen mukaan seuraavasti:

Sijoitusomaisuuden arvonkorotukset
Käyttöomaisuuden arvonkorotukset
Yhteensä

- (60) Arvonkorotusrahaston erittely tehdään omaisuuden tosiasiallisen käyttötarkoituksen mukaan.

- (61) Käyttöomaisuusluonteisen rakennuksen omaan pääomaan rahastoidusta arvonkorotuksesta saadaan siirtää taseen Edellisten tilikausien voitot ja tappiot sisältävään tase-erään rinnastettavaksi erilliseksi eräksi sellainen määrä, joka vastaa tilikaudella tai aikaisemmilta tilikausilta kyseessä olevista rakennuksista tehtyjä suunnitelman mukaisia poistoja, jotka on merkitty tuloslaskelmassa kuluksi.

15.17 Voitonjakokelpoiset varat

- (62) Oman pääoman erittelyn yhteydessä esitetään VYL 16 luvun 5 §:n tai VakYhdL 11 luvun 2 §:n mukainen laskelma voitonjakokelpoisista varoista. Jakokelpoisten varojen yhteismäärä ilmoitetaan lisäksi toimintakertomuksessa hallituksen esityksessä voitonjaosta osakkeenomistajille/takuupääoman omistajille. Laskelma annetaan vain tilikaudelta.

MÄÄRÄYS (kohta 63)

- (63) Laskelma voitonjakokelpoisista varoista:

Tilikauden voitto
+ Muu vapaa oma pääoma tasanimikkeittäin
- Taseen osoittama tappio

- Taseeseen aktivoitujen perustamismenojen määrä¹
- Taseeseen aktivoitujen tutkimusmenojen määrä¹
- Yhtiö-/yhdistysjärjestyksen mukaan vararahastoon siirrettävä tai muutoin jakamatta jätettävä määrä
- Määrä, jolla käyvän arvon rahasto on yhteismäärältään negatiivinen
- Sijoitusten tilikauden tulokseen ja voittovaroihin kirjattujen realisoitumattomien arvonnousujen määrä^{1,2}
- Muut jakokelvottomat erät (ks. mm. VYL 16 luku 5 §)
- Muut

Voitonjakokelpoiset varat yhteensä

15.18 Vakuutustekninen vastuuelka

15.18.1 Vakuutusmaksuvastuu

- (64) STMtpA 7 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan tärkeimmistä oletuksista on esitettävä yhteenveto tilinpäätöksen liitetiedoissa, mikäli henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuun laskennassa on käytetty muuta kuin sopimuskohtaista laskentamenettelyä.

15.18.2 Korvausvastuu

- (65) STMtpA 10 §:n 4 momentin 1 kohdan mukainen erittely on annettava, jos ero on vähintään viisi (5) prosenttia aloittavan taseen korvausvastuun kokonaismäärästä.

15.18.3 Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelka

MÄÄRÄYS (kohta 66)

- (66) Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelka eritellään liitetiedoissa seuraavasti:

- Vakuutustekninen vastuuelka
- Vakuutusmaksuvastuu
- Korvausvastuu
- Jälleenvakuuttajien osuus
- Yhteensä

15.18.4 Työeläkevakuutusyhtiö

MÄÄRÄYS (kohta 67)

- (67) Työeläkevakuutusyhtiö erittelee tilinpäätöksen liitetiedoissa vakuutusteknisen vastuuelkan seuraavasti:

- Vakuutusmaksuvastuu
- Vastaiset eläkkeet

1 Siirtymäaika: aktivoitu ennen 31.12.2004 (OYL:n muutos 30.12.2004/1304)

1 Ei sisällä valuuttakurssieroja. Laskennallinen verovelka tulee ottaa huomioon.

2 Ei koske sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevien sijoitusten realisoitumattomia arvonnousuja ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden arvonnousuja.

Osittamaton lisävakuutusvastuu
Ositettu lisävakuutusvastuu
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä

Korvausvastuu
Alkaneet eläkkeet
Tasoisuusmäärä
Korvausvastuu yhteensä

Vakuutustekninen vastuuvulka yhteensä

15.18.5 Lailla perustettu eläkelaitos (ei koske Melaa)

MÄÄRÄYS (kohta 68)

(68) Lailla perustettu eläkelaitos erittelee tilinpäätöksen liitetiedoissa vastuuvulan seuraavasti:

Alkaneiden eläkkeiden vastuu
Varsinainen vastuu
Tasausvastuu
Yhteensä
Vastaisten eläkkeiden vastuu
Vakuutustekninen vastuuvulka
Tasoisuusvastuuta vastaava osa
Vakavaraisuuspääomaan luettava osa vastuuvulasta
Vastuuvulka taseessa

15.19 Velat

15.19.1 Pitkäaikaiset velat

MÄÄRÄYS (kohta 69)

(69) KPA 2 luvun 5 §:n 2 kohdassa tarkoitettu tase-erien mukainen erittely pitkäaikaisista veloista tehdään vain taseen pääryhmästä Velat. Erittely annetaan vain tilikaudelta.

Muut liitetiedot

15.20 Tuloveroja koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohdat 70-71)

- (70) Laskennalliset verovelat ja -saamiset esitetään liitetietona, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole merkitty taseeseen. Liitetiedossa tulee kertoa sijoitusten arvostuserojen mahdollisesta vaikutuksesta tuloverotukseen.
- (71) Liitetietoa laadittaessa noudatetaan soveltuvin osin KILA:n yleisohjetta laskennallisista verovelosta ja -saamisista (12.9.2006).

15.21 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohdat 72-83)

Vakuudet

- (72) Omasta tai muiden puolesta pantattu, kiinnitetty tai muulla tavalla vakuudeksi annettu omaisuus esitetään vakuuslajeittain ja jaoteltuna sen mukaan, kenen puolesta ne on annettu esimerkiksi seuraavasti:
- omasta puolesta
 - konserniyritysten puolesta
 - omistusyhteisyritysten puolesta
 - lähipiiriin kuuluvien muiden kuin konserniyritysten puolesta (Lähipiiri/IAS 24 ja VYL 8 luku 11 §:n 2 momentti)
 - osakkeen-/takuuosuudenomistajien puolesta
 - muiden puolesta.
- (73) Edellä esitetyn jaottelun sisällä vakuudet jaotellaan vakuuslajeittain.
- (74) Omasta puolesta annetun vakuuden osalta ilmoitetaan mahdollinen taseeseen sisältyvän velan määrä. Esimerkiksi seuraavasti:
- vieraan pääoman erä¹, josta vakuus (vakuudet) on annettu
 - kiinteistökiinnitykset
 - irtaimistokiinnitykset
 - pantit
 - takaukset.
- (75) Edellä esitetyn jaottelun sisällä esitetään vakuuksien yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain.
- Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut**
- (76) Esitetään jaoteltuna sen mukaan, kenen puolesta ne on annettu:

¹ Vakuutustekninen vastuuvetäjä, jälleenvakuutustallettevelat, muut velat ja siirtovelat (STMtpA 12 §)

- omasta puolesta
 - konserniyritysten puolesta
 - omistusyhteisyritysten puolesta
 - lähipiiriin kuuluvien muiden kuin konserniyritysten puolesta (Lähipiiri IAS 24 ja VYL 8 luku 11 § 2 momentti)
 - osakkeen-/ ja takuusuudenomistajien puolesta
 - muiden puolesta.
- (77) Edellä todetun jaottelun sisällä vastuusitoumukset ja vastuut tulee eritellä esimerkiksi seuraavasti:
- leasing- ja vuokravastuut
 - takaisinostovastuut
 - eläkevastuut
 - johdannaissopimuksista johtuva vastuu (luku 15.23 kohta (88))
 - muut vastuusitoumukset
 - muut vakuutusyhtiötä koskevat taloudelliset vastuut/järjestelyt.
- (78) Leasingvuokrasopimuksista esitetään lisäksi nimellismäärät eriteltyinä alkaneella ja sitä seuraavilta tilikausilta maksettaviin, samoin näiden sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot.
- (79) Erityisesti muiden vastuusitoumusten ja muiden taloudellisten vastuiden osalta tulee oikean ja riittävän kuvan (tietojen) vaatimuksen täyttymisen takia antaa vastuun arvioidun euromäärän lisäksi sanallinen selostus asian luonteesta, liiketoiminnallisesta perusteesta (KPA 2 luku 7 § 3-4 mom.) ja arvostuseriaatteista.
- (80) Muina vastuusitoumuksina vakuutusyhtiö esittää esimerkiksi:
- Vastuu ALV 13 a §:ssä tarkoitetun verovelvollisuusryhmän alv-velasta (ALV 188 §)
 - Kuluksi kirjaamattomat pääomalainan korot
 - Rah.vakL:n siirrossa vastaanotetun vakuuden käypä arvo, myydyn ja edelleen pantatun vakuuden käypä arvo ja tieto siitä, onko vakuutusyhtiöllä velvollisuus palauttaa se.
- (81) Tilinpäätöstä laadittaessa tulee harkita, onko vakuutusyrittäjällä sellaisia sopimuksia/sitoumuksia, joista saattaa realisoitua menoja ja menetyksiä ja jotka siten tulisi esittää vastuina. Vastuut tulee arvostaa tilinpäätöksessä varovaisuuden periaatetta noudattaen nimellisarvoon tai sitä korkeampaan todennäköiseen arvoon. Mikäli vastuun rahamäärää on vaikea arvioida, tulee vastuusta antaa kirjallinen selostus niin yksityiskohtaisesti, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan vakuutusyrittäjän tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.
- (82) Yleisvakuuksien osalta ei laina-/vakuuskohtaista erittelyä aina voi tehdä. Tällöin tulee kuitenkin esittää yleisvakuutta vastaan saatujen lainojen (ja muiden vastuiden) kokonaismäärä sekä erikseen yleisvakuudeksi annetut omaisuuserät tai muu vastaava erittely.

- (83) Yhteisvastuusta ilmoitetaan vastuun kokonaismäärä sekä se, että kysymyksessä on yhteisvastuu.

15.22 Arvopaperin lainausta ja takaisinostosopimuksia koskevat liitetiedot

OHJE (kohdat 84-86)

- (84) Arvopapereiden lainaksiantajan tulisi antaa selvitys lainassa olevien arvopapereiden laadusta ja määrästä, jäljellä olevasta hankintamenosta, käyvästä arvosta sekä lainauksen kestoajasta.
- (85) Arvopapereiden lainaksiottajan tulisi antaa selvitys lainattujen arvopapereiden laadusta, määrästä, käyvästä arvosta sekä lainauksen kestosta. Lainaukseen liittyvistä vakuuksista tulisi antaa luvun 15.21 mukainen liitetieto.
- (86) Takaisinostosopimuksen (REPO) myyjän tulisi ilmoittaa reposopimuksin myymänsä arvopaperit liitetiedoissa pantteina luvun 15.21 mukaisesti.

15.23 Johdannaissopimuksia koskevat liitetiedot

OHJE (kohdat 87-93)

- (87) Tilinpäätöksen liitetietona tulisi selostaa vakuutusyrityksen johdannaissopimusten käyttämisessä soveltamat periaatteet ja johdannaisten riskienhallintastrategia. Lisäksi tulisi selvittää johdannaissopimusten käyttö suojaustarkoitukseen (kirjanpidollinen) ja muuhun tarkoitukseen. Edellä mainitut tiedot tulisi antaa, jos johdannaissopimusten määrä on merkittävä tai niihin perustuva riski on olennainen vakuutusyrityksen toiminnan kannalta. Jos johdannaissopimusten merkitys on vähäinen, tulisi tästä mainita erikseen.
- (88) Johdannaissopimukset tulisi esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa seuraavasti:

Korkojohdannaiset
Termiini- ja futuurisopimukset
Optiosopimukset
Ostetut
Asetetut
Koronvaihtosopimukset
Valuuttajohdannaiset
Termiini- ja futuurisopimukset
Optiosopimukset
Ostetut
Asetetut
Valuutanvaihtosopimukset
Osakejohdannaiset
Termiini- ja futuurisopimukset
Optiosopimukset
Ostetut
Asetetut

Muut johdannaissopimukset
Termiini- ja futuurisopimukset
Optiosopimukset
Ostetut
Asetetut

Muut

- (89) Erittely tulisi antaa erikseen suojaavien (kirjanpidollisesti) ja ei-suojaavien johdannaissopimusten osalta.
- (90) Johdannaissopimuksista tulisi ilmoittaa sopimusten käyvät arvot ja kohde-etuuksien arvot edellä mainitulla tavalla jaoteltuna. Kohde-etuuksien arvoina tulisi ilmoittaa korkojohdannaisten osalta sopimusten nimellisarvo, valuuttajohdannaisten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten osalta osakkeiden käypä arvo tilinpäätöshetkellä. Lisäksi tulisi esittää kussakin alaryhmässä sopimusten ajallinen ulottuvuus, jos tieto on olennainen sopimuksiin liittyvän riskin arvioimiseksi.
- (91) Käyvät arvot voivat perustua markkinahintoihin, vastaavanlaisen johdannaissopimuksen markkinahintaan, sopimuksesta aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon tai optioiden määritysmalleihin. Käyvän arvon määrittymenetelmät tulisi selostaa kunkin alaryhmän osalta erikseen. Valuuttamääräiset sopimukset tulisi muuttaa euromääräisiksi avista- tai termi- nikurssiin sopimuksesta riippuen.
- (92) Tiedot tulisi antaa erikseen avointen ja suljettujen sopimusten osalta. Annetusta informaatiosta tulisi käydä ilmi, miten avoimet ja suljetut sopimukset on käsitelty tilinpäätöksessä.
- (93) Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa tulisi esittää johdannaissopimusten arvostus- ja muut laskentaperiaatteet.

Vastuuvelan suojaaminen

MÄÄRÄYS (kohdat 94-96)

- (94) Suojaavista johdannaissopimuksista annetaan edellä mainittujen kohtien (87) – (93) tietojen lisäksi tieto siitä, mitä johdannaissopimuksesta on kirjattu tilikauden tulokseen ja mitä siitä on jätetty tulokseen kirjaamatta sen perusteella, että sovelletaan kirjanpidollista suojaamista.
- (95) Mikäli vastuuvelan suojaamiseksi tehdyt järjestelyt eivät anna oikeaa kuvaa yhtiön taloudellisesta asemasta ja tuloksesta, tulee yhtiön antaa lisätietoja oikean ja riittävän kuvan välittymiseksi.
- (96) Kuvattaessa edellä mainittujen liitetietojen vaatimusta johdannaissopimusten käyttämisessä sovellettavista periaatteista ja johdannaissopimusten riskienhallintastrategiaa, on yhtiön erityisesti kuvattava vastuuvelan suojauksessa sovellettavat riskienhallinnan tavoitteet ja strategia.

15.24 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohdat 97-103)

- (97) Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat henkilöstökulut ja muut liitetiedot esitetään seuraavasti:
- Henkilöstökulut:
 - Palkat ja palkkiot
 - Eläkekulut
 - Muut henkilösivukulut
 - Yhteensä
- (98) Palkkoina ja palkkioina ilmoitetaan suoriteperusteiset ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot riippumatta siitä, mihin tuloslaskelman tai taseen erään ne sisältyvät, ei kuitenkaan ulkopuolisille maksettuja ensivakuutukseen liittyviä palkkioita (luku 15.9.1). Palkkoihin ja palkkioihin ei lueta luontaisetuja.
- (99) Muihin henkilösivukuluihin merkitään välittömästi palkan perusteella määräytyvät kulut kuten sosiaaliturvamaksut sekä pakolliset että vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut. Muina henkilösivukuluina esitettävillä erillä on ominaista, että ne ovat tietyssä prosenttisuhteessa palkkojen ja palkkioiden määrään. Eläkekulut, jotka sisältävät sekä pakollisista että vapaaehtoisista eläkejärjestelyistä aiheutuvat kulut, esitetään erikseen.
- (100) Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset on ilmoitettava toimitusjohtajasta ja pääasiamiehestä sekä heidän sijaisistaan, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä sekä vastaaviin toimiin kuuluvista toimielin角度aisesti:
- Palkat ja palkkiot
 - Eläkesitoumukset
 - Rahalainojen yhteenlaskettu määrä, määrän lisäys ja vähennys tilikauden aikana sekä lainojen pääasialliset korko- ynnä muut ehdot
 - Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset.
- (101) Rahalainaa ja niiden ehtoja sekä vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskeva tieto annetaan luvuissa 15.21 ja 15.26, jolloin tässä liitetiedoissa tulee olla viittaus edellä mainittuihin kohtiin.
- (102) Vakuutusyhtiö, jonka arvopaperit ovat AML:ssa tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteena tai sitä vastaavan kaupankäynnin kohteena Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, antaa palkkoista ja palkkioista sekä eläkemaksuista tiedot henkilöittäin eriteltyinä.
- (103) Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana lasketaan keskiarvona kuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Henkilöstön lukumäärään sisällytetään ne henkilöt, jotka ovat olleet työsuhteessa vakuutusyhtiöön. Laskelmaa on oikaistava yksinomaan osa-aikaisesti palveluksessa olleiden henkilöiden osalta. Jos kirjanpitovelvollisen palveluksessa on suhteellisen paljon osa-aikaisia työntekijöitä, voidaan tilikauden työ-

tunnit laskea yhteen ja jakaa summa kokoaikaisen henkilön teoreettisella kokonais-tuntimäärällä. Lukumäärä ilmoitetaan ryhmiteltynä konttori-, myynti-, ja kiinteistöhenkilöstöön, ellei jokin muu ryhmittely kuvaa toimintaa paremmin.

- Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana:
 - Konttorihenkilöstö
 - Myyntihenkilöstö
 - Kiinteistöhenkilöstö

15.25 Omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohdat 104-105)

- (104) STMtpA 13 §:n mukainen liitetieto annetaan siten, että siinä esitetään erikseen tiedot saman konsernin yrityksistä, osakkuusyrityksistä ja muista omistusyhteyshenkilöistä sekä muista osakkeista ja osuuksista. Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien osakkeiden ja osuuksien tiedot on annettava erittelyssä, mikäli kyseessä olevat osakkeet ja osuudet edellä mainittujen osakkeiden ja osuuksien kanssa ylittävät STMtpA 13 §:n 1 momentin 2 kohdan rajat. Erittely annetaan vain tilikaudelta.
- (105) Pienet asunto- ja kiinteistöyhteisöt voidaan yleensä jättää erittelemättä niiden vähäisen merkityksen johdosta. Liitetieto tulee kuitenkin harkittavaksi erityisesti silloin, kun edellä mainitut yhteisöt eivät ole keskinäisiä yhteisöjä tai kun yhteisöt harjoittavat muutakin kuin kiinteistön omistusta ja hallintaa.

15.26 Lähipiirilainat ja lähipiirille annetut vakuudet ja vastuusitoumukset (ei koske lailla perustettuja eläkelaitoksia) ja lähipiiriliiketoimet

- (106) Vahinko- ja henkivakuutusyhtiön, työeläkelaitoksen sekä vakuutusyhdistyksen tilinpäätöksen liitteenä annetaan KPA 2 luvun 7 b §:n mukainen tieto lähipiiriliiketoimista.
- (107) Vahinko- ja henkivakuutusyhtiö, työeläkevakuutusyhtiö sekä vakuutusyhdistys voi vaihtoehtoisesti antaa lähipiiriä koskevat tiedot myös toimintakertomuksessa (VYL 8 luku 8 § ja 11 §).

MÄÄRÄYS (kohta 108)

- (108) Vakuutusyrityksen lähipiiriin (IAS 24 ja VYL 8 luku 11 §) kuuluvan henkilön tai yhteisön hyväksi annetut vakuudet ja vastuusitoumukset esitetään vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevassa liitetiedossa omana eränään (luku 15.24).

15.27 Pääomalainat

MÄÄRÄYS (kohta 109)

- (109) VYL 15 luvun 2 §:ssä ja VakYhdL 1 luvun 5c §:ssä sekä OYL 12 luvussa tarkoitettu pääomalainasta ilmoitetaan velkoja, pääomalainan määrä, pääasialliset lainaehdot ja lainalle

maksettavaksi sovittu kuluksi kirjaamaton korko tai muu hyvitys. Mikäli pääomalaina on julkisen kaupankäynnin kohteena tai Euroclear Finland Oy:n hoidossa, annetaan tämä tieto eikä velkojia tarvitse ilmoittaa.

15.28 Vakavaraisuutta koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohta 110)

(110) Vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen on esitettävä seuraavat vakavaraisuutta koskevat tiedot (ei koske konsernia):

Toimintapääoma/Vakavaraisuuspääoma¹

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen ja keskushallinnon tili²
Tilinpäätössiirtojen kertymä
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero
Osittamaton lisävakuutusvastuu³
Tasoisuusmäärä³
Pääomalainat
Taksoitettavissa oleva lisämaksu⁴
Vakuutusten hankintamenot siltä osin kuin niitä ei ole vähennetty vakuutusmaksuvastuusta tai niitä ei ole aktivoitu taseen vastaaviin^{5,6}
Aktivoitujen vakuutusten hankintamenot(-)^{7,6}
Aineettomat hyödykkeet(-)
Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Muut erät⁸

VYL 11 luvun 7 §:n (vahinkovakuutus) ja 12 §:n (henkivakuutus) (koskee myös sivuliikkeitä), VakYhdL 10 a luvun 2 ja 2 a §:n toimintapääoman vähimmäismäärä ja TVYL 17 §:n (työeläkelaitokset) vähimmäispääomavaatimus

1 Vakuutusyhtiön toimintapääoma on määritelty VYL 11 luvun 1 §:ssä. Työeläkelaitosten vakavaraisuuspääoma on määritelty TVYL 16 §:ssä. Vakuutusyhdistyksen toimintapääoma on määritelty VakYhdL 10a luvun 1 §:ssä.

*2 Lailla perustetut eläkelaitokset; Tilinpäätöksen taseen mukainen vastuuvetäjä – (vakuutustekninen vastuuvetäjä + vakuutusriskien heilah-
teluihin varattava laskennallinen osa). VYL 11 luvun 1 §:ssä, TVYL 16 §:ssä sekä VakYhdL 10a luvun 1 §:ssä tarkoitettu toimintapääoma/
vakavaraisuuspääoma eritellään siten, että oma pääoma tappioiden ja ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen sekä arvostuserot
esitetään netotettuina.*

3 Koskee vain työeläkevakuutusyhtiöitä

4 Koskee vain vahinkovakuutusyhtiöitä, vakuutusyhdistyksiä ja sivuliikkeitä.

5 VYL 11 luvun 2 § 9 kohta

6 Merkitykseltään vähäiset erät voidaan yhdistää kohtaan "Muut erät"

7 VYL 11 luvun 5 § 4 kohta.

*8 Esimerkiksi TVYL 16 d §:n ja VYL 11 luvun 5 §:n mukaiset omistukset ja enimmäistappio (enimmäistappio ei koske työeläkevakuutus-
yhtiöitä).*

9 Ei koske lailla perustettuja eläkelaitoksia eikä työeläkevakuutusyhtiöitä

Runsasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuelkaan sisältyvä tasoitusmäärä⁹

Tasoitusmäärä suhteessa täyteen määräänsä %⁴

15.29 Riskit ja riskienhallinta

MÄÄRÄYS (kohdat 111-116)

- (111) Tilinpäätöksen liitetiedoissa on selvitettävä vakuutusyhtiön riskienhallinnan yleiset periaatteet (riskienhallintapolitiikka), riskienhallinnan organisointi, riskienhallinnan vastuu ja valvonta, riskienhallinnan prosessit ja riskit (riskien luokittelu, riskimittarit, valvonnanrajat) sekä raportointi.
- (112) Liitetiedoissa tulee lisäksi kuvata (määrällisesti ja/tai sanallisesti) vakuutusyhtiön kannalta olennaisia riskejä kuten vakuutusriskejä, sijoitusriskejä, operatiivisia riskejä ja muita riskejä.
- (113) Vakuutusriskien osalta tulee liitetiedoissa kertoa:
- Riskien määrittely ja riskienhallinnanstrategiat
 - Riskienhallintaprosessit
 - Vakuutusmatemaattiset oletukset ja
 - Määrällisiä tietoja vakuutusriskeistä.
- (114) Sijoitusriskien osalta tulee liitetiedoissa kertoa:
- Riskien määrittely ja riskienhallintastrategiat
 - Riskienhallintaprosessit ja
 - Määrällisiä tietoja sijoituskannan riskirakenteesta.
- (115) Operatiivisten riskien osalta tulee liitetiedoissa kertoa:
- Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia
 - Riskienhallintaprosessit ja
 - Kuvaus olennaisista operatiivisista riskeistä.
- (116) Muiden riskien osalta tulee liitetiedoissa kertoa:
- Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia
 - Riskienhallintaprosessit ja
 - Kuvaus olennaisista muista riskeistä.

Antopäivä: 13.12.2012
Voimassa: 1.1.2013 lukien toistaiseksi

14/2012 Kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat määräykset ja ohjeet: Vakuutusyhtiöt, työeläkevakuutusyhtiöt, vakuutusyhdistykset, vakuutusomistusyhteisöt, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeet ja lailla perustetut eläkelaitokset
115 (137)

15.30 **Konsernitilinpäätöksen liitetiedot**

MÄÄRÄYS (kohta 117)

(117) Mitä edellä tässä luvussa 15 on määrätty vakuutusyhtiön liitetiedoista sovelletaan myös konsernin liitetietoihin.

16 Tunnusluvut

- (1) Vakuutusyhtiölain (VYL) 8 luvussa säädetään vakuutusyhtiön omasta pääomasta, tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja konsernista.
- (2) Finanssivalvonnan oikeus antaa kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia velvoittavia määräyksiä perustuu VYL 8 luvun 29 §:ään.
- (3) VYL 8 lukua ja siihen sisältyviä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuuksia sovelletaan
 - työeläkevakuutusyhtiöihin sen mukaan, mitä TVYL 1 §:ssä säädetään
 - vakuutusyhdistyksiin sen mukaan, mitä VakYhdL 10 luvun 1 §:ssä säädetään
 - kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa oleviin ulkomaisiin sivuliikkeisiin sen mukaan, mitä UVYL 40 §:n 3 momentissa säädetään ja
 - lailla perustettuihin eläkelaitoksiin sen mukaan mitä merimieseläkelain 196 §:ssä ja maatalousyrittäjän eläkelain 126 §:ssä säädetään.
- (4) Tunnuslukujen laskennassa ja esittämisessä on noudatettava STMtpA:ta ja tämän määräyksen säännöksiä.

12.1 Työeläkelaitoksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

16.1.2 Yleistä

MÄÄRÄYS (kohdat 5-12)

- (5) Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut koskevat tunnuslukujen laskentaperiaatteiden osalta kaikkia työeläkelaitoksia. Tunnuslukukäsitteet ovat vastaavat kuin tuloslaskelmassa ja taseessa, jollei jäljempänä toisin määritellä.
- (6) Tunnusluvut julkaistaan tilinpäätöksessä ja osavuosiraportissa tässä määräyksessä esitetyssä muodossa (liite 1.1 - 1.9 ja 2.1 - 2.6). Sen varmistamiseksi, että tilinpäätös tunnusluokineen antaa eläkelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta oikean ja riittävän kuvan, on tunnuslukujen yhteydessä annettava tarvittaessa lisätietoja.
- (7) Tunnuslukujen laskentaperiaatteita noudatetaan myös silloin, kun tunnuslukuja ilmoitetaan muuallakin kuin tilinpäätöksessä ja osavuosiraportissa. Tunnusluvun nimeä ei saa käyttää, mikäli tunnusluvun laskennassa poiketaan tästä määräyksestä.

- (8) Tunnusluvut esitetään tilinpäätöksessä viideltä viimeksi päättyneeltä tilikaudelta tai, jos työeläkelaitos ei ole toiminut viittä tilikautta, työeläkelaitoksen koko toiminta-ajalta. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on tunnuslukujen lisäksi ilmoitettava niiden laskentakaavat ja tunnuslukujen sisältö.
- (9) Tilinpäätöksen liitetiedoissa tunnusluvut esitetään vähintään miljoonan euron tarkkuudella ja prosentit sekä suhdeluvut vähintään desimaalin tarkkuudella.
- (10) Tunnusluvun saama arvo ilmoitetaan myös siinä tapauksessa, että se on negatiivinen.
- (11) Tunnusluvut lasketaan sijoitustoiminnan osalta pääasiassa käyvin arvoin.
- (12) Osavuosisraportin tiedot esitetään, mikäli eläkelaitos julkaisee osavuosisraportin tai vastaavan raportin, kyseiseltä kaudelta, vastaavan ajankohdan tiedot edelliseltä tilikaudelta ja edellisen tilikauden tiedot.

16.1.3 Tunnuslukujen laskentakaavat ja analyysien esittäminen

MÄÄRÄYS (kohdat 13-46)

Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset

- (13) Tunnusluku vastaa tuloslaskelman erää Maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneita ~~n-ylläpitotoiminnan hoito~~kuluja.

Sijoitustoiminnan nettotuotto

- (14) Sijoitustoiminnan nettotuotto on sijoitustoiminnan tuottojen ja kulujen erotus. Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin esitetään suhteessa sitoutuneeseen pääomaan.
- (15) Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassavirrat. Ellei käytettävissä ole kassaperusteista laskentaa, voidaan tuotto laskea suoriteperusteisesti.
- (16) Kauden tuotto lasketaan niin sanottua mukautettua Dietz'in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun. Tuotto sitoutuneelle pääomalle voidaan laskea myös muulla tavalla, jos sen antama tulos ei tarkkuudeltaan olennaisesti poikkea edellä mainitulla menetelmällä saadusta tuloksesta.
- (17) Tuoton laskentaperiaatteen osalta on noudatettava jatkuvuutta eikä menetelmän tarkkuustasoa saa heikentää aikaisemmin käytetystä tasosta päiväpainotuksesta ei saa siirtyä takaisin kuukausipainotukseen). Sellaisen omaisuusryhmän, kuten kiinteistöt, johon ei voida soveltaa päiväkohtaista laskentaa, tuotto voidaan laskea käyttämällä kuukausikohtaista laskentaa.

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen ja kulujen erotusta.

- (18) Johdannaisten tuotot ja kulut kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle. Ei-suojaavan johdannaisen tuotot ja kulut merkitään siten kuin vastaavan omaisuuserän tuotot ja kulut, esimerkiksi osakejohdannaisten tuotot ja kulut käsitellään osakkeiden ryhmässä.
- (19) Valuutasta johtuvat tuotot ja kulut kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.
- (20) Korkorahastojen tuotot kohdistetaan samalla tavalla kuin korkorahastot on kohdistettu sijoitusjakauksessa: pitkän koron rahastot joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin. Sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin, tehtyjen sijoitusten osalta menetellään vastaavasti.
- (21) Sijoituslajeille kohdistamattomia tuottoja ja kuluja ovat esimerkiksi sijoitustoiminnan hoitokulut (kuten oman sijoitusorganisaation kulut ja ulkopuoliselle maksetut varainhoitopalkkiot), sijoitustoiminnan muut tuotot ja kulut (kuten säilytyspalkkiot ja vakuutusliikkeen valuuttakurssierot) siltä osin kuin niitä ei pystytä kohdistamaan omaisuuslajeille, toimitusmaksut, takaisinmaksupalkkiot ja muut korkotuotot.
- (22) Rahoihin ja pankkisaamisiin sisältyvien sekä euromääräisten että valuuttatilien tuotot kirjaetaan erään "Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset".
- (23) Tase-erä Rahat ja pankkisaamiset otetaan mukaan sijoitusten markkina-arvoon ja sitoutuneeseen pääomaan samoin kauppahintasaamiset ja -velat.
- (24) Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (liite 1.8 ja 2.6 osavuosisraportti).

Sijoitusjakauma käyvin arvo

- (25) Perusjakauma tarkoittaa käteissijoitusten ja johdannaisten yhteenlaskettua markkina-arvoa. Riskikorjattu jakauma tarkoittaa käteissijoitusten ja johdannaisten deltakorjattujen (futuurien ja termiinien kohde-etuus sekä optioiden kohde-etuus kerrottuna option deltalla eli johdannaisen riskivaikutus) kohde-etuusarvojen yhteenlaskettua arvoa. Riskikorjattuun jakaumaan ei lasketa mukaan johdannaisten markkina-arvoa.
- (26) Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin. Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin, luetaan kiinteistösijoituksiin.
- (27) Johdannaisten siirtyvissä erissä olevat laskennalliset arvostuserot ja ennakkomaksuissa olevat preemiot kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.
- (28) Raportin kohtaan Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset otetaan mukaan tase-erä Rahat ja pankkisaamiset, kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten vakuudet.
- (29) Kohta Muut sijoitukset eritellään raportissa Hedge-rahastoihin, hyödykesijoituksiin ja muihin sijoituksiin.
- (30) Sijoitusjakauman alaviitteeksi lisätään joukkovelkakirja -salkun modifioitu duraatio (D mod).
- (31) Sijoitusjakauma käyvin arvioin (liite 1.7 ja 2.5 osavuosisraportti).

Liikevaihto

- (32) Liikevaihto =
+vakuutusmaksutulo ennen vakuutusmaksusaamisten luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta
+sijoitustoiminnan nettotuotto kirjanpidossa ja
+muut tuotot

- (33) Liikevaihtoa laskettaessa Mek ja Mela ottavat mukaan myös valtion osuuden ja Mela lisäksi kansaneläkelaitoksen osuuden.

Kokonaisliikekulut

- (34) Kokonaisliikekulut lasketaan määräyksen luvun 15.9.2 mukaisesti.

Hoitokustannustulos

- (35) Hoitokustannustulos (ei koske Mek:iä ja Melaa)=
+Vakuutusmaksun hoitokustannusosat¹
+Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksun osat
+Muut tuotot
Hoitokustannustulo yhteensä
-Toimintokohtaiset liikekulut²
-Muut kulut
Liikekulut yhteensä

Hoitokustannustulos
Liikekulut % hoitokustannustulosta

Kokonaistulos

- (36) Kokonaistulos(ei koske Melaa)=
+Vakuutusliikkeen tulos³
+Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin
+Hoitokustannustulos

Tulosanalyysi (ei koske Melaa)

- (37) Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen ei tulosanalyysissä lasketa mukaan kannanluovutuksen vaikutusta.
- (38) Eläkelaitoksen tulee tulosanalyysin yhteydessä kertoa, paljonko tilikauden lopussa on kuollettamatta vuonna 2002 tehtyä osittamattoman lisävakuutusvastuun täydennystä.

Työkyvyttömyysriskin hallinnan ylläpitotoiminta (ei koske Melaa)

1 ETERA:n vastuuvelkaan 31.12.2006 sisällyvistä "vanhan kannan" korkeammista hoitokuluista STM:n vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti vapautuva määrä lisätään ETERA:n hoitokustannustulosta laskettaessa maksun hoitokustannusosaan.

2 Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyttömyysriskin hallinnasta aiheutuneita ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja

3 ETERA:n vastuuvelkaan 31.12.2006 sisällyvistä "vanhan kannan" maksutappiota varten tehtävästä varauksesta vapautuva määrä, työkyvyttömyyseläkkeen täydennysmäärä sekä osa, joka arvioidaan tarvittavan työkyvyttömyysliikkeen tasoitusvastuusta, otetaan laskuperusteiden mukaisesti tulona huomioon laskettaessa ETERA:n vakuutusliikkeen tulosta.

- (39) Eläkelaitoksen tulee ilmoittaa korvauskuluihin tilikaudella kirjatut työkyvyttömyysriskin hallintaan tähtäävästä toiminnasta aiheutuneet kulut, työkyvyttömyysriskin hallintaosasta saatu maksutulo, paljonko korvauskuluihin on tilikaudella kirjattu työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja ja paljonko vakuutusmaksutulo tilikaudelta sisältää työkyvyttömyysriskin hallintaosaa sekä edellä mainittujen erien suhde.

Vakavaraisuuspääoma (ei koske Melaa)

- (40) Vakavaraisuuspääoma ja sen rajoja koskevat tunnusluvut esitetään myös kuvan muodossa viideltä vuodelta. Vakavaraisuuspääoman esitystä koskeva kuvavaatimus koskee myös osavuosisiraporttia. Kuvassa tulee esittää seuraavat tiedot prosentteina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvälästä:

- vakavaraisuusraja
- vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä
- vakavaraisuuspääoma

- (41) Tasoitusmäärä esitetään erikseen osana vakavaraisuuspääomaa. Lain 853/2008 mukainen tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettava erä esitetään osana toimintapääomaa vuosilta 2008-2012.

Eläkevarat

- (42) Eläkevarat = Taseen vastuuvälkä + Varojen arvostuserot

TyEL-palkkasumma, YEL-työtulosumma ja MYEL- työtulosumma

- (43) Tilinpäätösajankohdan tai osavuosisiraportointiajankohdan mukainen palkkasumma- ja työtulosumma- arvio koko vuodelta.

Vakuutusten, vakuutettujen ja eläkkeensaajien lukumäärä

- (44) Lukumäärä, joka on tilinpäätöshetken tai osavuosisiraportointihetken mukainen.
- (45) TyEL-vakuutetuista, joiden tiedot ilmoitetaan työeläkevakuutusyhtiöille kuukausittain, lasketaan niiden lukumäärä, joilla on ollut ansioita viimeisen kuukauden aikana, kuitenkin siten, että jokainen tulee lasketuksi vain kerran.
- (46) Perhe-eläkkeessä eläkkeensaajien lukumäärä lasketaan yhdeksi riippumatta edunsaajien lukumäärästä.

16.2 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ja osakekohtaiset tunnusluvut

16.2.1 Yleistä

- (47) Tätä lukua sovelletaan myös vakuutusyhdistyksiin ja kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa oleviin sivuliikkeisiin.

- (48) Määräyksen tunnusluvut esitetään erillistilinpäätöksessä ja ne voidaan esittää myös vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksessä. IFRS-konsernitilinpäätöksen laativan vakuutusyhtiön emoyrityksen tulee esittää tunnusluvut myös erillistilinpäätöksessään.
- (49) IFRS-konsernitilinpäätöksessä suositellaan esitettäväksi tässä määräyksessä tarkoitetut tunnusluvut soveltuvin osin. Mikäli IFRS-konsernitilinpäätöksessä tunnusluvussa käytettyjen erien laskentaperiaatteet poikkeavat suomalaisesta kirjanpitokäytännöstä, tulee tunnusluvun nimeen lisätä tarkennus "(IFRS)".

MÄÄRÄYS (kohdat 50-64)

- (50) Muussa kuin edellä määräyksen kohdassa (49) mainitussa tapauksessa tässä esitettyä tunnusluvun nimeä ei saa käyttää, mikäli tunnusluvun laskennassa poiketaan tästä määräyksestä.
- (51) Tunnuslukujen laskentaperiaatteita noudatetaan myös silloin, kun ilmoitetaan tunnuslukuja muulloinkin kuin tilinpäätöksessä, konsernitilinpäätöksessä, tilinpäätöstiedotteessa, osavuosikatsauksessa tai johdon osavuotisessa selvityksessä.
- (52) Tunnusluvut julkaistaan tilinpäätöksessä ja osavuosiraportissa tässä määräyksessä esitetyssä muodossa (liite 3.1 - 3.6 ja 4.1 - 4.4). Sen varmistamiseksi, että tilinpäätös/tunnuslukuraportti tunnuslukuineen antaa vakuutusyhtiön/konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta oikean ja riittävän kuvan, on tunnuslukujen yhteydessä annettava tarvittaessa lisätietoja.
- (53) Tunnusluvut esitetään tilinpäätöksessä viideltä viimeksi päättyneeltä tilikaudelta tai, jos yhtiö ei ole toiminut viittä tilikautta, yhtiön koko toiminta-ajalta. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on lisäksi esitettävä tunnuslukujen laskentakaavat ja tunnuslukujen laskentaperiaatteet.
- (54) Tilinpäätöksen liitetiedoissa tunnusluvut esitetään vähintään miljoonan euron tarkkuudella ja prosentit sekä suhdeluvut vähintään desimaalin tarkkuudella.
- (55) Tunnusluvun saama arvo ilmoitetaan myös siinä tapauksessa, että se on negatiivinen.
- (56) Tunnusluvut lasketaan sijoitustoiminnan osalta pääasiassa käyvin arvoin.
- (57) Liikevaihto-tunnusluvun esittäminen on vapaaehtoista. Mikäli jonkin muun tunnusluvun laskennan yhteydessä käytetään apuna liikevaihtoa, on liikevaihto laskettava tässä määräyksessä esitetyllä tavalla.
- (58) Osavuosiraportin tiedot esitetään, mikäli henki- tai vahinkovakuutusyhtiö julkaisee osavuosiraportin, kuluvalta kaudelta, vastaavan ajankohdan tiedot edelliseltä tilikaudelta ja edellisen tilikauden tiedot.

Pääomalaina

- (59) Mikäli pääomalainan (saatu) tilikauden aikana kertynyttä korkoa ei ole merkitty tuloslaskelmaan tai mikäli tilikauden ja aikaisempien tilikausien aikana kertynyttä korkoa ei ole merkitty tuloslaskelmaan ja taseeseen, nämä vähennetään tunnusluvuissa käytettävästä tuloksesta ja/tai omasta pääomasta. Pääomalainaa ei oteta huomioon tunnusluvuissa omaan pääomaan kuuluvana eränä, vaan sitä käsitellään luonteensa mukaisesti velkana.

Verot

- (60) Tunnuslukuja laskettaessa veroina esitetään sekä tuloverot että muut välittömät verot. Tuloveroina otetaan huomioon tilikauden veron ja tuloslaskelmaan merkityn laskennallisen veron yhteismäärä. Tilikauden verolla tarkoitetaan tilikaudelta tai aikaisemmilta tilikausilta maksettua tai palautettua tai maksuun pantavaa tai palautettavaa veroa. Tuloveroilla tarkoitetaan tavanomaiseen liiketoimintaan liittyviä veroja, joten satunnaisista eristä johtuvaa veroa ei oteta huomioon tunnuslukujen veroissa. Jos aikaisempiin tilikausiin kohdistuvien verojen määrä on olennainen, ilmoitetaan tämä tunnusluvusta annettavan tiedon yhteydessä.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

- (61) Tunnusluvuissa otetaan huomioon kaikki laskennalliset verovelat ja -saamiset sekä niiden muutokset KILA:n laskennallisista verovelkoista ja -saamisista (12.9.2006) antaman yleisohjeen mukaisesti, riippumatta siitä onko kaikkia laskennallisia veroja kirjattu taseeseen. Jos kaikkia laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ja niiden muutoksia ei ole sisällytetty tuloslaskelmaan ja taseeseen, kerrotaan tunnuslukujen yhteydessä, että ne on sisällytetty tunnuslukuihin ja annetaan tästä menettelystä tarvittavat lisätiedot.
- (62) Toimintapääomapohjaisista tunnusluvuista vähennetään kuitenkin vain lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennallinen verovelka. Tämä merkitsee, että taseeseen sisältyvät laskennalliset verovelat lisätään toimintapääomaan, mikäli ne eivät lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoidu. Jos on todennäköistä, että taseeseen kirjaamattomat laskennalliset verovelat kuten sijoitusten arvostuseroihin, arvonkorotusrahaan, jakotuseroihin tai muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat realisoituvat lähitulevaisuudessa, vähennetään tämä laskennallinen verovelka toimintapääomasta. Laskennallisia verosaamisia käsitellään vastaavasti (nettoperiaate).

Tilinpäätössiirtojen kertymä

- (63) Omaan pääomaan kuuluva osuus tilinpäätössiirtojen kertymästä (tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneestä erotuksesta ja vapaaehtoisista varauksista) otetaan huomioon tunnuslukuja laskettaessa, toisin sanoen tilinpäätössiirtojen kertymästä vähennetään laskennallinen verovelka ennen erän huomioon ottamista omana pääomana. Vastavasti menetellään konsernitilinpäätöksessä.

Pakolliset varaukset

- (64) Pakolliset varaukset rinnastetaan tunnuslukuja laskettaessa vieraaseen pääomaan niiden taloudellisen luonteen mukaisesti.

16.2.2 Tunnuslukujen laskentakaavat ja analyysien esittäminen

16.2.2.1 Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

MÄÄRÄYS (kohdat 65-97)

Liikevaihto

(65) Vahinkovakuutuksen liikevaihto:
+vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
+muut tuotot

(66) Henkivakuutuksen liikevaihto:
+vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
+muut tuotot

Liikevoitto tai -tappio ja kokonaistulos

(67) Liikevoitto tai -tappio=
±voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja (vahinkovakuutus)
±voitto tai tappio ennen tasoitusmäärän muutosta, lisäetuja (asiakasetuja), satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja (henkivakuutus)

Tulosanalyysit

(68) Vahinkovakuutuksen tulosanalyysi

Vakuutusmaksutuotot
Korvauskulut
Liikekulut
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta

Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset niiden oikaisut ja arvon muutokset
Muut tuotot ja kulut
Osuus osakkuusyritysten voitoista tai tappioista¹
Liikevoitto tai -tappio

Tasoitusmäärän muutos
Voitto tai tappio ennen satunnaisia eriä

Satunnaiset tuotot
Satunnaiset kulut
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

¹ Koskee konsernitilinpäätöstä

² Lisäetuihin sisällytetään takuukoron ylittävät korot

Tilinpäätössiirrot
Tuloverot ja muut välittömät verot
Vähemmistöosuudet¹
Tilikauden voitto tai tappio

(69) Henkivakuutusyhtiön tulosanalyysi

Vakuutusmaksutulo
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset
Maksetut korvaukset
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta
Liikekulut
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja (asiakasetuja) ja tasoitusmäärän muutosta

Muut tuotot ja kulut
Osuus osakkuusyriytysten voitoista tai tappioista¹
Liikevoitto tai -tappio

Tasoitusmäärän muutos
Lisäedut (asiakasedut)²
Voitto tai tappio ennen satunnaisia eriä

Satunnaiset tuotot
Satunnaiset kulut
Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja
Tilinpäätössiirrot
Tuloverot ja muut välittömät verot
Vähemmistöosuudet¹
Tilikauden voitto tai tappio

Kokonaistulos

(70) Kokonaistulos=
Liikevoitto/-tappio
+/- taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonkorotusrahaston muutos

Sijoitustoiminnan nettotuotto

(71) Sijoitussidonnaisen vakuutuksen tuotot eivät ole mukana sijoitustoiminnan tuottolaskennassa.

- (72) Sijoitustoiminnan nettotuotto on sijoitustoiminnan tuottojen ja kulujen erotus. Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in esitetään suhteessa sitoutuneeseen pääomaan.
- (73) Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassavirrat. Ellei käytettävissä ole kassaperusteista laskentaa, voidaan tuotto laskea suoriteperusteisesti. Vakuutusyhdistykset, pienet vakuutusyhtiöt (sijoitusomaisuus alle 250 miljoonaa euroa) ja pienet sivuliikkeet (sijoitusomaisuus alle 250 miljoonaa euroa) voivat käyttää tunnuslukua laskiessaan sitoutuneena pääomana sijoitusten vuoden alun ja lopun keskiarvoa käyvin arvo in ja sijoitusten tuottoina sijoitusten kirjanpitolisia tuottoja, joita oikaistaan sijoitusten arvostuseroilla.
- (74) Kauden tuotto lasketaan niin sanottua mukautettua Dietz:in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun. Tuotto sitoutuneelle pääomalle voidaan laskea myös muulla tavalla, jos sen antama tulos ei tarkkuudeltaan olennaisesti poikkea edellä mainitulla menetelmällä saadusta tuloksesta.
- (75) Tuoton laskentaperiaatteen osalta on noudatettava jatkuvuutta eikä menetelmän tarkkuustasoa saa heikentää aikaisemmin käytetystä tasosta (päiväpainotuksesta ei saa siirtyä takaisin kuukausipainotukseen). Sellaisen omaisuusryhmän kuten kiinteistöt, johon ei voida soveltaa päiväkohtaista laskentaa, tuotto voidaan laskea käyttämällä kuukausikohtaista laskentaa.
- Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen ja kulujen erotusta.
- (76) Johdannaisten tuotot ja kulut kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle. Ei-suojaavan johdannaisen tuotot ja kulut merkitään siten kuin vastaavan omaisuuserän tuotot ja kulut, esimerkiksi osakejohdannaisten tuotot ja kulut käsitellään osakkeiden ryhmässä.
- (77) Valuutasta johtuvat tuotot ja kulut kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.
- (78) Korkorahastojen tuotot kohdistetaan samalla tavalla kuin korkorahastot on kohdistettu sijoitusjakauksissa: pitkän koron rahastot joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin. Sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin, tehtyjen sijoitusten osalta menetellään vastaavasti.
- (79) Sijoituslajeille kohdistamattomia tuottoja ja kuluja ovat sijoitustoiminnan hoitokulut (kuten oman sijoitusorganisaation kulut ja ulkopuoliselle maksetut varainhoitopalkkiot), sijoitustoiminnan muut tuotot ja kulut (kuten säilytyspalkkiot ja vakuutusliikkeen valuuttakurssierot) siltä osin kuin niitä ei pystytä kohdistamaan omaisuuslajeille, toimitusmaksut, takaisinmaksupalkkiot ja muut korkotuotot.
- (80) Rahoihin ja pankkisaamisiin sisältyvien sekä euromääräisten että valuuttatilien tuotot kirjaetaan erään ”Muut rahoitusvälineet ja talletukset.
- (81) Tase-erä Rahat ja pankkisaamiset on mukana sijoitusten markkina-arvossa ja sitoutuneessa pääomassa samoin kauppahintasaamiset ja -velat.

(82) Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (liite 3.6 ja 4.4 osavuosisraportti).

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

- (83) Perusjakauma tarkoittaa käteissijoitusten ja johdannaisten yhteenlaskettua markkina-arvoa. Riskikorjattu jakauma tarkoittaa käteissijoitusten ja johdannaisten deltakorjattujen (futuuriin ja termiinien kohde-etuus sekä optioiden kohde-etuus kerrottuna option deltalla eli johdannaisen riskivaikutus) kohde-etuusarvojen yhteenlaskettua arvoa. Riskikorjattuun jakaumaan ei lasketa mukaan johdannaisten markkina-arvoa.
- (84) Sijoitussidonnaisen vakuutuksen sijoitukset eivät ole mukana sijoitusjakaumassa.
- (85) Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin. Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin luetaan kiinteistösijoituksiin.
- (86) Johdannaisten siirtyvissä erissä olevat laskennalliset arvostuserot ja ennakkomaksuissa olevat preemiot kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.
- (87) Raportin kohtaan Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset otetaan mukaan tase-erä Rahat ja pankkisaamiset, kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten vakuudet.
- (88) Kohta "Muut sijoitukset" eritellään raportissa Hedge-rahastoihin, hyödykesijoituksiin ja muihin sijoituksiin.
- (89) Sijoitusjakauman alaviitteeksi lisätään joukkovelkakirja –salkun modifioitu duraatio (D mod).
- (90) Sijoitusjakauma käyvin arvoin (liite 3.5 ja 4. 3 osavuosisraportti).

Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin)

- (91) Kokonaispääoman tuotto=
±liikevoitto tai tappio
+korkokulut ja muut rahoituskulut
+perustekorkokulu
±arvonkorotusrahastoon/ käyvän arvon rahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus
±sijoitusten arvostuserojen muutos
-----x 100
+taseen loppusumma
-sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka
±sijoitusten arvostuserot
- (92) Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.
- (93) Henkivakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan vakuutuksille vuoden aikana hyvitettyä takuukorkoa lisättyinä/vähennettynä mahdollisilla takuukoron täydennysvastuun muutoksilla.

- (94) Vahinkovakuutuksessa perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun ja vakuutusmaksutuottoon sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet ja/tai mahdolliset muut vakuutus- tekniset vastuuerät. Perustekorkokulu lasketaan kertomalla vuoden alun diskontattu vastuvelka edellisen vuoden lopussa käytetyllä perustekorolla. Mikäli edellä mainittu menetelmä ei anna oikeaa kuvaa perustekorkokulun määrästä, yhtiön tulee laskea perustekorkokulu tarkemmalla menetelmällä.
- (95) Tunnusluvussa muihin rahoituskuluihin sisällytetään muut vieraasta pääomasta aiheutuneet erät kuin korkokulut, kuten tuloslaskelman eriin kirjatut korollisen vieraan pääoman kurssivoitot ja -tappiot.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

- (96) Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Lukumäärässä otetaan huomioon palveluksessa olleiden henkilöiden mahdollinen osa-aikaisuus.
- (97) Henkilöstön lukumäärään sisällytetään ne henkilöt, jotka ovat olleet työsuhhteessa vakuutusyritykseen. Laskelmaa on oikaistava yksinomaan osa-aikaisesti palveluksessa olleiden henkilöiden osalta. Jos vakuutusyrityksen palveluksessa on suhteellisen paljon osa-aikaisia työntekijöitä, voidaan laskea tilikauden työtunnit yhteen ja jakaa summa kokoaikaisen henkilön teoreettisella kokonaistuntimäärällä.

16.2.2.2 Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

M Ä Ä R Ä Y S (k o h d a t 9 8 - 1 1 4)

Vakuutusmaksutulo

- (98) Vakuutusmaksutulo = vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Vahinkosuhde

- (99) Vahinkosuhde – prosentteina =
korvauskulut
—————x 100
vakuutusmaksutuotot

- (100) Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua) prosentteina =
korvauskulut (ilman perustekorkokulua)
—————x 100
vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)

- (101) Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Liikekulusuhde

- (102) Liikekulusuhde prosentteina =
liikekulut
—————x 100
vakuutusmaksutuotot

- (103) Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen. Mikäli yhtiön jälleenvakuutusaste on korkea ja palkkioiden merkitys on siten liikekuluissa oleellinen, voidaan vaihtoehtoisesti käyttää bruttoliikekulusuhdetta.

Bruttoliikekulusuhde

- (104) Bruttoliikekulusuhde prosentteina =
Liikekulut ennen menevän jälleenvakuutuksen palkkioita
-----x 100
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Yhdistetty kulusuhde

- (105) Yhdistetty kulusuhde prosentteina =
vahinkosuhde + liikekulusuhde
- (106) Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua) =
vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua) + liikekulusuhde
- (107) Yhdistettyä kulusuhdetta laskettaessa käytetään aina varsinaista liikekulusuhdetta (eikä bruttoliikekulusuhdetta).

Toimintapääoma

- (108) Toimintapääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa =
+oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
+tilinpäätössiirtojen kertymä
±sijoitusten arvostuserot
±laskennalliset verovelat
+pääomalainat (Fivan luvalla)
-aineettomat hyödykkeet
±muut laissa säädettyt erät
- (109) Tasoitusmäärä tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa

Vakavaraisuuspääoma

- (110) Vakavaraisuuspääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa =
Toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus¹
- (111) Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvasta (vakavaraisuusaste) =
vakavaraisuuspääoma
----- x 100
vakuutustekninen vastuuvasta – tasoitusmäärä
- (112) Vakuutustekninen vastuuvasta lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Vastuunkantokyky

- (113) Vastuunkantokyky prosentteina =
vakavaraisuuspääoma

¹ Koskee konsermitilinpäätöstä

_____ x 100

vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta

- (114) Vakuutusmaksutuotot lasketaan kahdeltatoista edeltävältä kuukaudelta jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen. Jos tunnusluku ei kuvaa toimintaa (esimerkiksi runsaasti run-off -liikettä), sitä ei ilmoiteta.

16.2.2.3 **Henkivakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut**

MÄÄRÄYS (kohdat 115-123)

Vakuutusmaksutulo

- (115) Vakuutusmaksutulo =
vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Liikekustannussuhde

- (116) Liikekustannussuhde prosentteina =
+liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen
hankintamenojen muutosta
+korvausten selvittelykulut
_____ x 100
kuormitustulo (ja taseen loppusumma)

- (117) Osoittaja suhteutetaan erikseen sekä kuormitustuloon että taseen loppusummaan. Kuormitustulo on laskuperusteiden mukaan liikekustannusten kattamiseen tarkoitettu erä ja liikekulut eivät sisällä jälleenvakuutuksen palkkioita.

- (118) Kuormitustuloon sisällytetään kaikki kuormituserät. Zillmeroinnin muutosta ei sisällytetä liikekuluihin. Taseen loppusumma on aloittavan taseen loppusumma. Liikekululina käytetään kokonaisliikekuluja, kun liikekulut suhteutetaan taseen loppusummaan.

Toimintapääoma

- (119) Toimintapääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa =
+oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
+tilinpäätössiirtojen kertymä
±sijoitusten arvostuserot
±laskennalliset verovelat
+pääomalainat (Fivan luvalla)
-aineettomat hyödykkeet
±muut laissa säädettyt erät

- (120) Tasoitusmäärä tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa

Vakavaraisuuspääoma

- (121) Vakavaraisuuspääoma tilinpäätöksen mukaisessa valuutassa =
toimintapääoma + tasoitusmäärä + vähemmistöosuus¹

¹ Koskee konsermitilinpäätöstä

(122) Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvelasta (vakavaraisuusaste)=
vakavaraisuuspääoma
_____ x 100
vakuutustekninen vastuovelka - tasoitusmäärä -
75 % sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka

(123) Vakuutustekninen vastuovelka lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

16.2.3 Osakekohtaiset tunnusluvut

M Ä Ä R Ä Y S (kohdat 124-129)

(124) Arvopaperimarkkinalain perusteella annettua VMtaA:ta noudattava vakuutusyhtiö, vakuutusomistusyhteisö tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien omistusyhteisö laskee osakekohtaisen tuloksen IAS 33 Osakekohtainen tulos -standardin mukaisesti ja osakekohtaisen oman pääoman tämän määräyksen mukaisesti. Lisäksi lasketaan osakekohtainen substanssi käyvin arvoihin. Osakeantioikaisuja ja osakkeiden lukumäärän laskentaa käsitellään tarkemmin IAS 33:ssa.

Osakekohtainen oma pääoma

(125) Oma pääoma

_____ Osakkeiden ja osuuksien osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen substanssi (käyvin arvoihin)

(126) +oma pääoma
±sijoitusten arvostuserot²
±laskennallinen verovelka ja vähemmistöosuus sijoitusten arvostuseroista

_____ osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

(127) Osakekohtaisen oman pääoman ja osakekohtaisen substanssin (käyvin arvoihin) tunnuslukujen laskentaperusteissa on kerrottava, miten VYL 13 luvun 2 §:n määrittelemä henkivakuutusta koskeva kohtuusperiaate on otettu huomioon tunnuslukua laskettaessa.

Toimialakohtainen tulosanalyysi ja tunnusluvut

(128) Mikäli konserniin kuuluu sekä vahinko- ja/tai henkivakuutusyhtiöitä että luottolaitoksia on tunnuslukujen laskentaperusteissa kerrottava, miten vakavaraisuuspääoma on jaettu vahinko- ja henkivakuutuksen ja luottolaitostoiminnan kesken.

(129) Toimialan (segmentin) tuotot ja kulut, samoin kuin varat ja velat määritellään ennen konsernin sisäisten saamis- ja velkaerien ja konsernin sisäisten liiketoimien vähentämistä IFRS 8 -standardin (Operating segment) mukaan. Laskentaperiaatteissa kerrotaan laskennan toteutustapa.

2 Sijoitukset, joita ei ole kirjattu taseessa käypään arvoon.